373/24

A

BUDAPESTI VI. KERÜLETI

MAGYAR KIRÁLYI

ÁLLAMI FŐGIMNÁZIUM

ÉRTESÍTŐJE.

1918—1919., 1919—1920.

KÖZZÉTETTE:

Dr. FINÁLY GÁBOR

FŐGIMNÁZIUMI IGAZGATÓ.

BUDAPEST, 1920.

I.

Iskolánk multja.

1898-ban nyílt meg az V. ker. állami főgimnázium fiókintézete három párhuzamos első osztállyal a VI., Lovag-u. 18. és 19. számú bérházakban. Az 1899/1900. tanév elején az iskola önálló lett mint VI. kerületi állami főgimnázium, Dr. Szele Róbert igazgatása alatt. E tanévben folytatólag nyílt meg a II. osztály s azután évről-évre a magasabb osztályok. Az első érettségi vizsgálat 1906 májusban volt Dr. Erődi Béla tanker. kir. főigazgató elnöklete alatt.

1901-ben alakult Gaal Mózes tanár kezdeményezésére a Segitő Egyesület, 1904-ben Dr. Viszota Gyula tanár kezdeményezésére a Gyulai Pál önképzőkör, 1911-ben Endrei Ákos tanár kezdeményezésére a Cercle Français, 1914-ben Tóth István tanár kezdeményezésére a Testgyakorló Kör.

Az iskola Munkácsy-utcai saját épületébe 1909 áprilisban költözött át. Az épület 1914 augusztustól 1918 juliusig katonai célokra volt lefoglalva, (M. kir. Munkácsy-utcai Hadikórház, később Utókezelő Gyógyintézet), azalatt a tanítás a szomszédos VI. ker. főreáliskola épületében folyt, egészen 1919 áprilisig. Iskolánk fiókintézete volt 1904-től 1907-ig a mostani X. ker. tisztviselőtelepi főgimnázium.

Iskolánk eddigi igazgatói: Dr. Szele Róbert (1899—1907), Dr. Reibner Márton helyettes igazgató (1907 febr.—aug.), Barna Mihály (1907—1913), Dr. Finály Gábor (1913 óta).

Iskolánk eddigi tanárai: Gaal Mózes, Dr. Siegescu József, Dr. Wonaszek Antal, Dr. Jancsó Benedek, Kovacsevits Imre, Still Nándor, Dr. Szautner Zsigmond, Dr. Gedeon Alajos, Dr. Keil Alajos, Mattyasovszky Endre, Dr Zindl Béla, Dr. Viszota Gyula, Dr. Förster Aurél, Perlaky Gábor, Bohdaneczky Lajos, Dr. Dobos Károly, Usetty Ferenc, Kun Ignác, Endrei Ákos, Dr. Marczell Mihály.

Az említettek közül tudományos, irodalmi és pedagogiai munkásságukkal kitünő érdemeket szereztek: Dr. Szele Róbert tanker. kir. főigazgató, tankönyviró, Gaal Mózes tanker. kir. főigazgató, szépirodalmi és ifjusági iró, Dr. Siegescu József egyetemi tanár, Dr. Wonaszek Antal † csillagászati iró, Dr. Jancsó Benedek a M. T. Akadémia tagja, az oláh kérdés

nagytudományu fejtegetője, Dr. Szautner Zsigmond † class. philologiai iró, Dr. Gedeon Alajos a nagyváradi áll. főreáliskola igazgatója, Dr. Viszota Gyula tanker. kir. főigazgató, a M. T. Akadémia tagja, irodalomtörténeti iró, Dr. Förster Aurél a M. T. Akadémia tagja, egyetemi magántanár, class. philologiai iró, Usetty Ferenc a volt belgrádi cs. és kir. főkormányzóság középiskolai referense, a II. ker. kir. kath. főgimnázium igazgatója, Endrei Ákos † ethnographiai- és tankönyviró, Dr. Marczell Mihály a Szent Imre Kollégium igazgatója, paedagógiai és ifjusági iró.

II.

Dr. ZINDL BÉLA

1862—1919.

Budatinban (Trencsén vm.) született; a gimnáziumot Selmecbányán (I—VI. o.) és Nagybecskereken (VII—VIII. o.) végezte. Tanári és doktori oklevelet (görög és latin filologiából, valamint filozofiából) 1885. ill. 1888-ban nyert a budapesti tudományegyetemen, kitünő eredményü vizsgálatok alapján. 1884-től 1888-ig helyettes tanár a selmecbányai kir. kath. gimnáziumban, 1888-ban a szolnoki áll. főgimnáziumhoz rendes tanárrá nevezik ki. Innen Losoncra (1893), majd Kaposvárra kerül (1896), végül 1899-ben az előző évben megnyílt intézetünkhöz helyezik át, ahol haláláig működött.

*

Ott állott ifju intézetünk bölcsőjénél, s ez iskolának, e testületnek mindenkor dísze volt. Egyéniségében, munkásságában minden zajt, minden feltünést kerülve—került; szerényen, csendben, de annál bensőségesebben ápolta és fejlesztette önmagában és a rábízott ifjui lelkekben a művelődés és tudomány szeretetét. Zindl Bélát, a filologust és tanárt, sokoldalúság, elmélyedés és alaposság jellemezte. Tudásvágy és lankadatlan buzgalom ösztökéli már ifjuságától, s nem húnyt ki lelkéből a késő évek folyamán sem. Folytonosan képzi magát; pedagógiai értekezéseket ir; szakismereteit (már egyetemi éveitől) filozófiai tanulmányokkal mélyíti ki s tetőzi be. Igen szerette a német klasszikusokat, a német nyelvet és irodalmat állandóan tanította is.

Tanítását gazdag tárgyi és nyelvi tudás, apró részletekre is kiterjedő gondos figyelem, nagy pontosság, párosulva finom esztétikai érzékkel és a tárgynak meleg szeretetével, jellemezték s tették tanítványai lelkében mélyhatásúvá és maradandó emlékezetüvé. Eljárásában (mint egész lényében) nem terjedelemre, hanem tartalmasságra, belső megéreztetésre, esztétikai gyönyörködtetésre törekedett. Páratlanul finom nyelvérzéke volt, ami különösen olyanoknál emelkedik magas fokra, akik — miként ő — nem tör-

zsökös magyar származásúak, de nyelvben és szellemben tökéletesen magyarrá lesznek; emellett azonban örökölt nyelvi hajlékonyságukat is megőrzik. Kiváló stilusérzékének, plasztikus szó- és szólásmagyarázatainak mind a magyar, mind az idegen nyelvekben sokszor adta csillogó tanujelét.

Klasszikus tanulmányokra oktatott, — de különösen a *görög* irókat szerette. A klasszikus görögség, a régi hellén világ a maga ragyogó derüjével, megkapó plasticitásával, bámulatra ragadó genialitásával, s emellett mégis eredeti, üde naivitásával: az emberiségnek ez a színes, kedves ifjú kora vonzotta, gyönyörködtette legjobban elméjét és szivét. Kevesen tudtak több megértéssel és tájékozottsággal, több lelkesedéssel és gyönyörűséggel az emberiség e klasszikus hajdankorába elmerülni, mint ő; s kevesen tudták növendékeik lelkében is a megértés és együttélvezés oly fokát gerjeszteni, mint az ő kevésszavú, de annál mélyrehatóbb taglalása. Amit tanítványai az erény fönségéről, Sokrates tanításáról, Odysseus csodás kalandjairól, Achilleus vitézi tetteiről, Platon filozófiai eszméiről az ő vezetése nyomán lelkükbe fogadtak, nem fog onnét egyhamar elenyészni; mindenkor megmarad szívükben egy szikrája a csodálatnak és szeretetnek az ókor legkiválóbb népe iránt.

És csodálatos! mintha a klasszikus szellem, az antik vonások rányomták volna bélyegüket lényére, egész emberi mivoltára is. Valami ritka harmónia volt lelke és a klasszikus világ eszményképe közt. Külső vonásai is, de még inkább belső szellemi alkata az antik filozófus képét idézte emlékezetünkbe. Ugyanaz a felülemelkedettség a dolgokon, ugyanaz a szenvedély nem dúlta bölcs nyugalom, mely győzelmes marad az élet kisebb és nagyobb tragédiáin, s melybe nála a borongás némi árnya is vegyült; az eszményinek ugyanaz a tisztelete, a nemesnek ugyanolyan szeretete; jóság, megértés és elnézés embertársaival szemben. Érzékeny lelkülete másokkal szemben is óvakodott minden megbántástól; igazi harmonikus, klasszikus tisztaságú jellem volt. S miként az antik bölcs, ő is híven, végleheletig teljesítette kötelességét. A világháború szenvedései testileg-lelkileg nagyon megviselték. Megtört, roskadozó testtel, lázas állapotban bár, mégis bejött iskolájába, s csak rábeszéléssel lehetett megnyugtatni és otthontartani.

Az utolsó viszontlátáskor már mozdulatlan volt a tanító ajka s nem szövődtek gondolatok a síma homlok mögött. De a lelkében dobogó tűz nem hamvadt el egészen: folytatódik tanítványai szívében, kiket a nemesnek és szépnek szeretetére megtanított. Róla ezt őszintén elmondhatni: és ez a legszebb emlék, melyet tanítómester földi pályája végeztével maga után hagyhat.

Dr. H. J.

III.

Dr. CSERNEL JENŐ
1887—1918.

Október utolsó napjaiban aggódó lelkünk már-már megnyugodott, hogy az úgynevezett spanyol betegség, amely miatt az alig megkezdett tanítást egy hónapra félbe kellett szakítanunk. tanítványainkat és kartársainkat — néhány enyhébb esetet nem számítva — mégis csak megkímélte. De korai volt az örömünk, mert az izgalmas külső és belső politikai események között csapott le reánk a megdöbbentő hír, hogy daliás termetű, vasegészségű iskola-orvosunk, Dr. Csernel Jenő, az alattomos járvány áldozata lett. Sorsának különös tragikuma, hogy férfikora elején épen azon kórok egy neme döntötte korai sírjába, amelyeknek megfékezésére és leküzdésére áldozta orvosi működésének java részét.

A tanár, idő előtt elköltözött tanítványát siratva, ugyanazon tépő fájdalmat érzi, mint a szülő szíve, mikor halott gyermekének a szemfödelére borul és lázadozik a lelke, hogy a könyörtelen végzet felforgatta a természet rendjét. Szegény Csernel Jenő is hét éven keresztül volt kedves, derék és sokat igérő tanítványunk; szívünk sajgó fájdalma most is megenyhül, ha diák éveire gondolunk. Az első és még ma is felejthetetlen nyolcadik osztályunk tanulói közé tartozott; öröm volt hallgatni a társai közül egy fejjel kimagaslő deli ifjú nyugodt és magyar fülnek oly kedvesen zengő dunántúlias kiejtésű okos feleleteit. Már akkor is a természettudományok felé fordult különös érdeklődéssel, de a klassikus nyelvekben is az elsők közé tartozott. 1906-ban érettségizett és a nyolc praematurus között volt ő is.

Érettségi után az orvos-egyetem hallgatója lett, de volt tanáraival és szeretett iskolájával az összekötő kapcsokat akkor sem tépte el. Az orvosi diplomát megszerezve, nem gyakorló orvos, hanem a m. kir. belügyminisztérium kisérleti állomásának bakteriologusa lett. Vizsgálódásainak méltó feltünést keltő eredményeit orvosi gyüléseken és a szaklapokban közölte. Mikor a háború alatt rendes iskolaorvosunk katonai szolgálatra bevonult, intézetünk őt hívta meg az egészségtan tanárának. Ez volt életének egyik legnagyobb öröme: tanár lehetett abban az iskolában, ahol még nem régen tanítvány volt. De öröm volt látni nekünk is, hogy mily megértéssel, szeretettel ereszkedik le tanítványaihoz a tudós orvos; és milyen jól esett lelkünknek tapasztalni azt a határtalan tiszteletet és becsülést, mellyel volt tanárai, most már kartársai iránt viseltetett minden érintkezésben.

Korán megnősült; huszonhat éves korában már családot alapít, nőül vevén azt, aki nemcsak az élet küzdelmeiben, hanem tudományos kutatásaiban is megértő segítő társa lett. Csak úgy csillogott a szeme az apai

büszkeségtől, ha kis leányáról beszélhetett. Ezért a kis családért vállalta magára a dolgos embernek kivülről örömtelennek látszó, de belül az igazi boldogságtól, a jól teljesített munka örömétől derűs életét. Az árvák atyja tartsa védő kezét a kis Klárika fölé, akinek nincs más öröksége, mint egy derék édes apának szeplőtelen emléke!

Október 29-én, egy borús késő őszi napon szitáló esőben volt a temetése a rákosi-temetőben. A járványos veszedelem miatt az intézet hivatalosan nem vehetett részt a végtisztességen; koszorút tettünk a ravatalára, külön gyászjelentésben tudattuk gyászunkat a testvér-intézetekkel és e néhány sort szántuk lelkünkben mindig élő emlékének.

Lugete, quantum est hominum venustiorum. Öntsatok könnyet, akik a jót, a nemest még meg tudjátok siratni. Egy szépen induló tudományos pálya szakadt meg idő előtt és egy derék emberrel kevesebb van a világon. Legyen áldott emlékezete!

R. M.

IV.

Dr. Marczell Mihály.

1909—1918.

Mikor a most lefolyt tanév elején összegyülekeztünk, hogy nehéz háborús munkánkat ujra felvegyük, már csak búcsuzásra jelent meg közöttünk egyik kedves munkatársunk, Dr. Marczell Mihály, róm. kath. vallású tanítványaink hittanára, helyesebben szólva: lelki atyja. Elhagyott bennünket, mert bíboros főpásztorának parancsa székvárosába hívta, hogy ott elismerten buzgó munkásságát magához hasonló lelki vezetők képzésénél értékesítse, példát mutatván nekik a hivatás betöltésére. Nekünk, kartársainak, voltakép örvendeznünk kellett volna, hogy érdemes kartársunk kiválóságát magasabb helyről is méltányolják, mikor egy fontosabb munkakörbe szólítják el; és mi mégis fájó érzéssel néztünk a távozó után, mert ugy éreztük, hogy a háborus tanévek egész embereket kivánó fáradtságos munkájában egy kipróbált harcost vesztettünk. Arról is meg vagyunk győződve, hogy elhagyott tanítványai mindenha hálával gondolnak reá és sokáig szívükben fog még csengeni a sok üdvös tanítás, amelyet az ő ajkáról hallottak. És ahogy mi Dr. Marczell Mihályt megismertük, azt is kétségtelennek kell tartanunk, hogy ő is sajnálta itt hagyni a pusillus grex-et, amelynek kilenc éven át életét az ő juhaiért adó hűséges pásztora volt. Hivatása szereteténél talán csak a szerénysége nagyobb; ettől a szerénységtől kérünk most bocsánatot, hogy itt a nyilvánosság előtt — köteles hálánk jeléül — néhány nagy vonással megrajzoljuk az ő kilenc éves munkájának a képét és lelkész-tanári egyéniségét úgy, amint előttünk áll.

Hogy a diák-pastorationak épen a nagy városokban oly fontos ügye milyen mostoha elbánásban részesül, annak iskolás példája a mi intézetünk sorsa, amelynek fennállása első tizenegy esztendejében nem kevesebb, mint öt róm. kath. hittanára volt; ezek közül három csak egy-egy évig működött közöttünk. E sűrű tanárváltozás okait fejtegetni itt nincs helyén; de azt vitatni nem lehet, hogy a hit- és erkölcstan tanításában az állandó vezetésnek legalább is van olyan fontossága, mint a profán tárgyakéban.

Húsz év alatt Dr. Marczell Mihály volt az első, aki kilenc éven át, mint kebelbeli róm. kath. hittanár egy egész generációt felnevelt és végig kísért az intézetbe való lépéstől az érettségi vizsgálatig. És boldogoknak kell mondanunk az ifjakat, akik az ő szellemében nevelkedve lépnek ki az életbe. Kilenc éven át egy percig sem szűnt meg példát adni arra, hogy hogyan kell jónak lenni, hogyan kell embernek lenni. Mesteri módon el tudta találni azt a hangot, a tanítói eljárást és módszert, az ifjakkal való bánásmódot, amely a vallásoktatást igazán eredményessé teheti. Mert a vallástan tanítása nem lehet merő pietismus, de lélektelen lecke-feladás sem lehet. Ő a leghelyesebb úton járt; nem a holt betű, hanem az élő hit, az erkölcsi erők és tettek forrása irányította az ifjuság nevelésében. Tudta jól, hogy a ki szeretettel közeledik a gyermeki szívekhez, annak megnyílnak a szívek és feltárják rejtett kincseiket; csendes, szelid lénye megnyerte tanítványainak hálás szeretetét, úgy hogy épen olyan örömmel tanulták a könnyü katekizmust és a bibliát, mint a nehéz dogmatikát és az apologiát.

A középiskolai hittanár nevelő munkájának talán legfontosabb része az exhortatio. Dr. Marczell Mihály mint exhortator is a legjelesebbek közül való. Mikor evangélium után exhortatiora az oltár elé lép, valósággal átalakul, szinte megnő; hangja erős és apostoli hévtől meleg, szava komoly és meggyőző, előadása választékosan előkelő és a figyelmet mind végig lekötő. Az ő szentbeszédei nem a napi evangélium érdektelen paraphrasisai; a textusból kiindulva előkerülnek mindazok a kérdések és apró problémák, amelyek a kis és nagy diák lelkivilágát foglalkoztatják; és sohasem téveszti szem elől, hogy egy világváros olyan ifjuságához szól, amelyből egykoron a nemzet vezetői kerülnek ki.

A kathedra és a szószék azonban nem merítette ki Dr. Marczell munkásságát; az iskolán kivül is szerető érdeklődéssel foglalkozott tanítványaival, akik előtt mindig nyitva volt az ajtaja, mikor jó tanácsra vagy támogatásra volt szükségük. A nyári nagy vakációban sem hagyta őket magukra; heteket töltött velük a cserkész-fiúk sátortáborában vagy hosszabb kirándulásain. Hogy ez az ifjusággal való törődés mit jelent a háborúban elárvult otthonok idejében, azt bővebben nem kell magyarázni. Az eredményét mi, tanártársai is megéreztük, mikor egy-egy hanyatló szorgalmú tanítványunk az ő hatása alatt ujra törekvő diák lett.

Külön elismerés és hála illeti meg azért a fáradtságot nem ismerő tevékenységért, amelyet intézetünknek a háboruval kapcsolatos jótékonysági

akcióiban kifejtett. 1916-ban az Uránia Szinházban, 1917-ben pedig a Magyar Szinházban volt egy-egy ifjusági szini előadásunk, amelynek rendezésével járó ezer gond az ő vállaira nehezedett. Csak aki a tanári hivatásnak az igézete alatt áll, tud ennyit fáradni az ifjusággal, ennyit dolgozni az iskolának és az iskoláért. Ezek az előadások ezreket jövedelmeztek a jótékonycélra, de fényes erkölcsi sikerrel is jártak. Az azon évi Értesítőnk igy emlékezik meg erről a munkájáról: „Hazafias ifjusági ünnepségünk rendezése munkájában dr. Marcell Mihály vett legnagyobb részt. A szerzőkként fellépő tanulók inspirálásától kezdve ez ünnepély utolsó száma után legördülő függöny ellenőrzéséig állandó, lankadatlan buzdítása, tanítása volt lelkes ifjuságunk legerősebb támasza a siker kivívásában." Őt magát pedig a jótékonysági munkára inspirálta a sok szenvedés és borzalom, amelynek szemtanuja volt, mikor a délnyugati harctéren a 4. számú m. kir. honvéd tartalék-kórházban a tábori lelkész nehéz kötelességeit látta el. Ez előadások rendezése alatt nemcsak a saját tanítványainak, hanem osztatlanul az egész ifjuságnak a szeretetét megnyerte és háláját kiérdemelte, amelynek jeléül a kárpáti falvaknak juttatott összegből egy házra az ő nevét iratta fel örök emlékül.

Egy ilyen örök emléke intézetünk épületében is van: a mi kedves kis kápolnánk, amelyet szokott buzgó utánjárásával úgy felszerelt, úgy kicsinosított, hogy most méltó helye az isteni tiszteletnek. Kell, hogy amikor e sacellumban összejövünk, érette is buzgó ima és szárnyaló ének szálljon Ahhoz, akinek nagyobb dicsőségére felékesítette.

Ime, ezek dr. Marcell Mihály kilenc éves munkájának látható jelei és eredményei. De felmérhetetlenül becsesek a hatások, amelyeket a szivekben és lelkekben hagyott; az eleven hitélet, a megértő és megbocsátó igazi keresztény szeretet, a nemes erkölcs, amelyet a bellum omnium contra omnes elvadult éveiben tanítványai között megteremteni és ápolni iparkodott: ez az ő igazi öröksége. Krisztus szive szerint való pap, hivatását szenvedélylyel szerető nevelő, meleg szivű jó barát: oly erények, amelyek közül egy is ékessége és erős pillére a férfi jellemnek; és mi kilenc év alatt azt tapasztaltuk, hogy mind a hármat megtaláltuk és becsültük ő benne. Mikor hatásaiban értékes munkájának hálás elismerésével bucsut vettünk tőle, magunknak és ifjuságunknak azt kivánjuk, hogy mindig ilyen hittanárunk legyen; ő neki pedig azt kivánjuk, hogy minden munkájára olyan nyugodt megelégedéssel tekinthessen vissza, mint arra, amelyet köztünk végzett; mert ez férfi-munka volt; egyben kérjük, hogy néha-néha emlékezzék a közöttünk töltött kilenc küzdelmes, de szép esztendőre; mi mindig emlegetni fogunk.

E kis megemlékezés nem a *ma* hatása alatt, hanem még 1918 szeptemberében született a bucsuzás hangulatában, azonban tavaly értesítő hiányában nem jelenhetett meg. Azóta Dr. Marczell ismét Budapestre került mint a pesti Szent Imre kollégium igazgatója és hogy mennyire nem feled-

kezett meg rólunk, mutatja az, hogy sok gonddal járó hivatala mellett talált időtt arra is, hogy ifjainkat a husvéti szent időre előkészítse.

R. M.

V.

A szülő és a gyermek az iskola szempontjából.

Az 1920. június 26-án az iskola tornatermében tartott VI. kerületi szülői értekezleten elmondta az igazgató.

A megalázott magyar nemzet úgy áll ma előttünk, mint egy nagy család, amelynek tagjai mindig szerették egymást, de ennek a szeretetnek csak akkor ébredtek tudatára, amikor a szenvedések tengere árasztotta el az eddig tejjel-mézzel folyó Kánaán földjét.

Ennek a nagy családnak egy kis töredékeképen gyűltünk ma itt össze, mint egy kisebb, egymáshoz közelebb álló családnak tagjai, akiket a magyar nemzet nagy fájdalmai, nagy gondjai és szenvedései közt még egy erős kapocs füz összébb egymással: gyermekeink. Ha róluk van szó, nem lehet és nem szabad szülőktől rossz néven venni, ha a haza minden gondja, a nemzet minden fájdalma közt gyermekeik jövendő boldogulása életüknek főcélja. Hiszen ez a cél nem is áll ellentétben a magyar nemzet nagy céljaival: gyermekeink az a nemzet, amelynek jövendő boldogulását akarjuk, ők azok a magyarok, akik a mai csonka Magyarország helyett az ezeréves, régi magyar hazában kell, hogy boldogulásukat megtalálják. S ha gyermekeink erre készülnek s ebben a nagy munkában való támogatásunkra neveljük őket, az ő egyéni boldogulásuk az egész magyar nemzet boldogulásának az utja lesz.

Önök mellé, mint apák és anyák mellé odaállunk mi is, akiknek ugyanaz a célunk, mint Önöknek: gyermekeink boldogulása. Azzal, hogy a gyermekeket a mienknek mondjuk, mi, az iskola emberei, nem vesszük el őket szüleiktől, csak azt akarjuk jelezni, hogy mi is épen úgy akarjuk az ő boldogulásukat, mint Önök, nem mint a szülők versenytársai, hanem mint a szülők támogatói ebben a gyönyörű munkában. Azt akarjuk, hogy minden gyermeknek az iskola épen olyan meghitt otthonává váljék, mint amilyen a családi tűzhely köre, azt akarjuk, hogy a gyermek épen olyan bizalommal tekintsen ránk, mint amilyen bizalom szüleivel szemben él benne, azt akarjuk, hogy szülő is, gyermek is érezze, hogy az iskola embere a tanító, a tanár, nem idegen, hanem épen olyan belső tagja a gyermeket nevelő családnak, mint azok, akik vér szerint is a családtagok közé tartoznak.

Ennek a felfogásunknak azzal adunk mindig kifejezést, hogy az iskolában folytatott munkánkan mindig a gyermek érdeke áll előttünk, mindig

arra törekszünk, hogy minden gyermek egyaránt megkapjon az iskolában mindent, amit megkaphat, épen ugy, mint ahogy a családban minden gyermeknek egyformán juttatnak mindent a gondos szülők. Azaz, hogy van ettől egy — azt mondanám szabályszerű — eltérés: a gyengét, a beteget jobban el kell látni a neki szükséges táplálékkat és ápolással, mint az erőset, az egészségest. De ebben nem különbözik a család és az iskola: mi is többet foglalkozunk a gyengével, mint az erőssel.

Amikor a gyermekek jövendőjéről van szó, apa és anya összeülnek, megbeszélik terveiket, szándékaikat, óhajtásaikat. Ez alkalommal harmadikul hozzájuk ülünk mi is, gyermekeik tanítói, nevelői, beszéljünk együtt gyermekeinkről. A szülők megbeszélése természetesen csak akkor lesz eredményes és hasznos, ha teljes bizalommal vannak egymás iránt. Ha mi harmadikul hozzájuk csatlakozunk, teljes bizalommal tesszük, de az eredmény érdekében a szülők részéről is teljes bizalmat kérünk. Nem szabad tehát egymás előtt semmit sem elhallgatnunk, a legnagyobb nyiltsággal kell minden jót és rosszat, világos őszinteséggel elmondanunk.

Nem ismeretlen dolgot említek, tisztelt Hölgyeim és Uraim, tisztelt Szülők, ha azt mondom, hogy ez a mi nyiltságunk és őszinteségünk rendesen nem a jó, hanem a rossz tulajdonságaink közé szokott számítani. Viszont a szülők részéről nagyon sok esetben nem őszinteség áll velünk szemben, hanem ennek az ellenkezője. Tegyék kezüket a szivükre, tisztelt édes anyák, vajjon, ha az az őszinte tanító szemrehányást tesz Önöknek azért, hogy pl. fiacskájuk bántja a tanulótársait, nem mondják-e el mentségül azt, hogy pedig a fiú otthon mindig jól viseli magát — pedig épen aznap is kék folt mutatja a hugocskája karján, hogy a bátyja enyelgett vele! Vajjon nem jobb szolgálatot tennének-e annak a féktelen fiúnak, ha az iskola jogos szemrehányását elfogadnák igaznak, támogatnák az iskolát azzal, hogy a fiúról teljes és igaz képet kaphasson a tanító is és komoly megbeszéléssel a család is, az iskola is helyes útra terelhesse a gyermeket? Vagy, ha az a panasz a gyermekre, hogy nem tanul és a szülő azzal menti, hogy aznap épen — mondjuk — beteg volt a keresztmamája, s azt kellett meglátogatnia, pedig bizony csak egy football-match foglalta el a derék sport-gentlemant a tanulásra való idő alatt. Ilyenkor a szülő egyenesen meggátolja, megakadályozza az iskola nevelő munkáját, mert nem csak hogy hamis ürügyet keresett a fiú hibájának takargatására, hanem arra is megtanította a fiát, hogy, ha bajba jutott, tagadással, hazugsággal igyekezzék magát kimenteni, ahelyett, hogy őszinte vallomással és megfelelő bűnhődéssel jóvátegye hibáját és a javulás útjára térjen. Ne tessék félreérteni nem a football-match ellen szól a példám, azt is megnézheti a gyermek minden erkölcsi károsodás nélkül, ha nem a munka elől szökik oda, hanem az ellen, hogy a gyermek hibáját vagy épen bűnét a szülő hazug ürügyekkel takargassa. Hiszen még arra is volt esetem, hogy a fiú egynapos mulasztását orvosi bizonyítvánnyal igazolta, amelyet az apa hamisított

neki, nem számítva arra, hogy a járásbiróságnak két héttel később érkezett átirata szerint a szegény beteg aznap épen „12 órai elzárás“ című betegségben szenvedett!

Hogy lehessen akkor nekünk hozzákezdenünk a fiú helyes neveléséhez, ha a szülők a gyermek erkölcsi hibáit még nagyobb erkölcsi hibával akarják eltakarni, ahelyett, hogy ők maguk is javítani akarnák?

A javításnak az eszköze a jutalom és büntetés volna. De csak akkor jó eszköz mindakettő, ha igazságos, ha igazságosnak érzi maga a gyermek is. Talán nem is kell mondanom, hogy az igazságosságnak nem csak a családon kivül, hanem a családon belül is meg kell lennie. Az idején és igazságosan alkalmazott büntetésnek rendszerint meg van az a hatása, hogy még a kis gyermek is megérti, miért kellett neki bűnhődnie s igyekezni fog arra, hogy ne adjon alkalmat a bűntetés ismétlésére és pedig nem eltitkolással, hanem a büntetendő dolog mellőzésével. És vajjon fáj-e a szülőnek az, ha látja, hogy kellő mérséklettel alkalmazott igazságos büntetésnek meg volt a maga várt hatása? És nem boldog pillanat-e az, amikor a gyermeket helyes tettei, ügyessége, okossága miatt megdicsérhetjük vagy meg is jutalmazhatjuk? Mi az iskolában is alkalmazunk jutalmat és büntetést. Jól tudjuk, hogy a jutalom elsősorban a szülőknek esik jól. A megjutalmazott gyermek boldog öröme sokszor derítette már fel a családnak nem egy komor óráját. De jól tudjuk azt is, hogy a büntetés nemcsak a gyermeket éri, hanem mint a jutalom, a szülőket is, sokszor még a gyermeknél érzékenyebben érinti és sujtja. Vajjon szabad-e akkor nekünk, az iskolának bűntetnünk, ha tudjuk, hogy lényegében nem a gyermek, hanem a szülő az, aki a büntetés súlyát hordozza? Elméleti fejtegetés helyett két iskolai esetemet fogom elmondani válaszul erre a nehéz kérdésre. Az egyik esetben a fiú édesanyjától kaptam keserű szemrehányást. miért büntettem a fiát, mert azt ő szenvedi meg. A fiú büne az volt, hogy nem tanult, pedig ugyebár, Önök is azért küldik gyermekeiket az iskolába, hogy tanuljanak? Nem ismerte el, hogy a fiú a nemtanulásért az iskola részéről büntetést érdemel, hanem elvitte a fiút más iskolába. Ott a fiú jeles tanuló lett. Vajjon, ha a mama kedvéért nem „büntetem“ a fiút az osztály ismételtetésével, hanem hozzájárulok az anyai elnézéshez iskolai elnézéssel, nem maradt volna-e meg a fiú tovább is rosszul tanuló haszontalannak, holott így felébredt benne a tanulni akarás? Vajjon okoztam-e kárt a szülőknek azzal, hogy kiméletlenül őszinte voltam velük és gyermekükkel szemben?

A másik esetben az apa azzal mentette a fiát, hogy már kis korában is és otthon is mindig rossz viseletű volt és hogy az édesanyja talán túl sem éli azt, ha a fiát viselete miatt rossz magaviseleti osztályzattal büntetem. Ebben az esetben látszólag igen kegyetlenül jártam el: az apának és anyának a legkiméletlenebb formában mondottam meg, hogy igazuk van, ha a fiú büntetését saját büntetésüknek érzik, sajnálom, hogy a fiút kell büntetnem, holott az igazi büntetendő személyek épen a panaszló apa és

anya, akik hetenként 138 óra hosszat türték azt a féktelen viselkedést, ami az iskola heti 30 órában sem birt eltürni, s ők fiúk 15-ik életévében sem gondoltak a féktelenség megfékezésére, amit az iskola már a második évben feltétlenül szükségesnek talált úgy a fiú, mint tanulótársai érdekében.

Mert ne tessék elfelejteni, hogy az iskolának arra is kell törekednie, hogy minden növendéke haladhasson és megmaradhasson a helyes úton. Egy tanuló rossz példája elronthat másokat is, s ha a rosszat büntetjük, egyuttal megakadályozzuk azt, hogy mások kövessék a rossz példát. Volt már eset sajnos arra is, hogy a szülői névaláirását hamisító tanuló hibás kiméletből gyenge büntetést kapott, a következmény az lett, hogy a tanulótársai közt valósággal divatba jött az aláíráshamisítás! Vajjon nem jobb lett volna-e az első bűnöst kiméletlen szigorúsággal büntetni, mint a helytelenül alkalmazott elnézéssel másokat is a bűn útjára engedni?

Az iskolának ez a „vaskalapos" szigorúsága bizonyára sokszor rosszul esik a gyermekét túlságosan szerető szülőnek. Mert lehet túlságosan is szeretni a gyermeket. Régi mondás a „majomszeretet": a majom olyan nagyon szereti a gyermekét, hogy valósággal agyonöleli. Az emberben is fellépő majomszeretet a gyermekben nem az életet öleli agyon, hanem az erkölcsi érzést, rászoktatja a gyermeket, hogy minden hibáját elnézik és mindenben igazolják tetteit, úgy, hogy a gyermek végül egészen beleéli magát abba, hogy amit ő tesz, az mindig helyes és okos dolog. Igyekezzünk gyermekünkkel szemben is igazságosak lenni, még akkor is, ha büntetnünk kell és ne büntessük úgy, mint az a jámbor apa, aki csemetéjét úgy büntette meg, hogy — a háború előtti időben történt — a négyfogásos ebédhez még egy ötödiket, pulykapecsenyét tálaltatott fel, hogy legyen mitől eltiltania büntetésül a haszontalan fiát. Szerencsére maga a természet mutatta meg a papának, hogy hibázott; az egész család elrontotta a gyomrát, csak a büntetett csemete maradt egészségesen a négyfogásos koplalás után.

De a szülőket néha családi vagy anyagi érdekek akadályozzák meg abban, hogy elfogulatlanok legyenek. Lehetnek ezek az érdekek jogosultak is a családban, de a család magánérdekeit az iskola nem ismerheti el közérdeknek.

Régi követelése a szülőknek az, hogy az iskola neveljen az életnek. Vajjon, ha a magánérdeket nem támogatjuk, ha a közérdek ellen vétővel érezetjük, hogy vétkezett, nem az életnek neveljük-e tanítványainkat? Hiszen az életben az a legfőbb törekvésünk, hogy mindenki a közérdek alá rendelje a maga magánérdekét! Nem szabad tehát hibának felrónunk, ha az iskola akármilyen korán elkezdi már ilyenné nevelni növendékeit.

Csakhogy van olyan iskola, ahova mindenkinek, magyarul mondva „muszáj" járni és van olyan iskola, ahová csak az jár, aki akar. Elismerjük, úgyebár, hogy a kötelező iskolának meg van az a joga, hogy büntessen, sőt törvény szerint az iskola mulasztásáért és az iskolakerülésért a szülő is felelős. De vajjon, ha a gyermek tovább akar tanulni, nem inkább

jutalmat érdemel-e tanulni akarásáért, mint büntetést, ha egyik másik iskolai rendszabályt áthágja is? Sokszor találkoztam ezzel a felfogással szülők részéről, sokszor hallottam, hogy kérem szépen, a fiam akar tanulni, sőt egész nap tanul, mégis megbukik a gimnáziumban. Tessék elhinni, némely esetben nagyon nehéz volt meggyőzni a szülőket arról, hogy ha fiuk folytonosan tanul, még sem tud, akkor nem az iskola a rossz osztályzat oka, hanem az, hogy a gyermek nem birja azt a nehezebb szellemi munkát, amit már a középiskola is megkövetel tanítványaitól. És ha meg lehet állapítani a gyermekről, hogy nem való egyik vagy másik gyakorlati pályára, miért ne lehetne azt is megállapítani róla, hogy nem való tudósnak? A tapasztalat azt mutatja, hogy de bizony ilyen ítéletet is szabad, sőt kell mondani a gyermekről, mert jobb neki a nem neki való pályára rá sem lépnie, mint ezer nehézség után tehetség hiányában kidőlnie sok hiábavaló erőfeszítéssel eltöltött esztendő mulva.

Elismerem, hogy mindezeket a nehézségeket el lehetne kerülni, ha minden gyermeket külön lehetne nevelni és tanítani egyenként. De vajjon hány ember van a világon, aki ezt meg tudná tenni, akinek módjában volna külön megfizetett mesterekkel taníttatni gyermekét? Akinek módjában volna még kisérletezni is gyermekével, hogy ha egyikféle tanulás nem való neki, másfélét kezdhessen? Csak a társadalom, az állam teheti meg, hogy nyilvános iskolával mindenkinek módot nyújt arra, hogy gyermekét neki való pályára irányíthassa, de csak akkor, ha együtt dolgozik az iskolával gyermeke érdekében és az iskolának a gyermek iránt sohasem ellenséges véleményét nem véli rosszhiszemű ellenségeskedésnek. A gyermek tehetségét épen a nyilvános iskola próbálja ki. Arról a gyermekről, akit a papa és a mama, sőt a bácsik és nénik is számoló csodagyermeknek tartanak, néha az sül ki az iskolában, hogy számoló tehetsége a közepesen is alul marad. A kedves, bizalmas gyermekről csakhamar kisül, hogy nem kedves, csak szájas, nem bizalmas, csak tolakodó. Ezt a kritikát csak a nyilvános iskola tudja megállapítani, ahol sok egyformakorú gyermek egymást is őszintén szokta megitélni. Mi, iskolai emberek, jól tudjuk, hogy ha egy gyermekről iskolatársai állapítják meg, hogy rossz, ez az ítélet ritkán ellenkezik a valósággal és az iskolai közvéleménytől jónak mondott gyermek rendesen igazán jobb, mint azok, akikről csak felnőttek mondják, hogy jó gyermek. Ez a kritika, ez a bírálat az, ami az életre is ad útravalót a nyilvános iskolába járó gyermeknek, azzal, hogy a családi körön kivül hullámzó életből mutat neki egy-egy igazi képet, s minden igazság nagy kincs az életnek induló ifjú podgyászában.

Ebben a munkában, az életre hasznos igazságok keresésében egynek kell lennünk mindnyájunknak, családnak és iskolának egyaránt. Közeledjünk egymáshoz bizalommal, hallgassuk egymást megértéssel, gyermekeink érdekében.

Mi, az iskola emberei, arra kérjük a tisztelt szülőket, bizzanak az

iskolában, de a világért se bizzák rá gyermeküket az iskolára, hanem dolgozzanak állandóan az iskolával együtt. Legyenek a gyermekek tanítása, nevelése kérdéseiben csak akkora bizalommal iránt unk, mekkorát a szakértő érdemel, mikor szakmájáról van szó: a mi mesterségünk a tanítás és nevelés, ezen a téren azért gyűjtjük a tapasztalatokat, hogy a gyermekek érdekében felhasználhassuk. Tévednünk nekünk is lehet, sőt könnyebben tévedünk, mint más téren működő szakértők: mi a gyermek lelkét akarjuk megismerni, a leendő ember lelkét akarjuk formálni. Ennek a csodálatos valaminek kézzelfogható képe nincsen, nincs olyan centiméter vagy kilogramm, amely a lélek nagyságát vagy sulyát megmérni alkalmas volna, csak a lelkünkkel tudunk magunknak képet és mértéket alkotni róla. Ez a kép, ez a mérték lehet hibás, de az a jó tulajdonsága mindig meg lesz, hogy a legjobb igyekezetünkkel őszinték akarunk mindig lenni és hibánk sohasem ered rosszakaratból.

Arra kérjük tehát a t. szülőket, higyjék el azt, hogy mi is csak gyermekeik boldogulását óhajtjuk, s az életben boldoguló, elégedett, a maga tehetségét a maga helyén használható embert akarunk mindegyikből mi is nevelni. Mert soha akkora szükségünk nem volt erre, mint most, amikor minden magyarnak össze kell fognia, hogy a Magyarországot övező tövis-koszoru helyébe ismét babérkoszorút tehessünk. Ez legyen mindnyájuk közös életcélja.

VI.

Iskolánk az 1918-19. és 1919-20. iskolai évben.

Az 1918—19. iskolai évet még idegenben kezdtük meg. Az épületünkben megkezdett helyreállítási munkák közben az a veszedelem fenyegetett, hogy iskolánkat ismét katonaság — előbb magyarról volt szó, később a francia keleti hadsereg főparancsnokságáról — foglalja el. Az igazgatóság folytonos utánajárása mellett tanítványaink szülőinek társadalmi mozgolódása is segített rajtunk, végre 1919. április 3-án ismét itthon kezdtük meg a munkát. A háború elvesztése után ránk szakadt zavaros idők legveszedelmesebb időszaka következett akkor a mi iskolánkra is. A vallástanítás megszüntetése, a latin nyelv kihagyása az alsó osztályokból, a kommunista „átképzés“ kisérletezései a rendszeres tanító munkát folytonosan akadályozták. Szerencsére tanítványaink közt aránylag kevés hajlott az uj irány felé, még az igazgató helyébe beültetett „iskolavezető“ ittléte alatt is. Azt a nehányat, akiket az uj rend csábító szirénje elkábitott, részint vissza sem fogadtuk az iskolába, részint az uj tanév kezdetén távolítottuk el.

A kommunizmus bukása után bekövetkezett időben szerettünk volna nyugodtan dolgozni. Meg is kezdtük a tanítást már 1919. szeptember 1-én, de csak október végéig lehetett tanítanunk, fütőanyag hiányában szünetel-

nünk kellett. A szülők kezdeményezésére ők maguk adtak össze 40.952 koronát, hogy legalább 8 tantermet füthessünk. A január 19-én megkezdett téli munkát azonban 6 nap mulva félbeszakitotta a spanyol járvány miatt elrendelt szünet, úgy hogy csak március 1-én folytathattuk a tanítást, márciusban ugyancsak a 8 fütött tanteremben, de áprilistól kezdve már ismét teljes erővel. Így is azonban mindössze 141 tanítási napunk volt az egész tanévben.

Ez a rövid tanítási idő kétségtelenül egyik oka annak, hogy tanítványaink tanulmányi eredménye nem érte el a kivánatos mértéket. Igaz, hogy tehetséges és szorgalmas tanulók e rövid idő alatt is szép és eredményes munkát végeztek, de a könnyüvérü fiuk egy részét valósággal meglepte a tanév vége, nem volt módjuk és idejük az összetorlódott hátralék feldolgozására. Keserves tanulságot szereztek ebből mindenesetre, de egyúttal erős leckét is a jövőre, hogy a mai munkát sohasem szabad holnapra hagyni, mert fugit irreparabile tempus! Azokra pedig, akik nem okulnak ezen és a „ráérünk arra még" elve szerint akarnak henyélni, az uj, dolgozni akaró keresztény Magyarországnak szüksége nincsen.

Az ujjáéledt közoktatásügy vezetői, Dr. Imre Sándor, Huszár Károly, Haller István miniszterek egyértelmüleg arra irányitották a nemzet vezetésére hivatott intelligencia képzésével elfoglalt középiskolát, hogy erős, munkás, tántorithatatlanul szilárd jellemü hazaszerető magyar ifjuság nevelésére törekedjék, az iskola felsőbb tanügyi hatóságai, a középiskolai ügyosztály Dr. Viszota Gyula tanker. kir. főigazgató vezetése alatt és Dr. Pintér Jenő budapesti székesfővárosi tankerületi kir. főigazgató minden intézkedésükkel ebben a törekvésben irányitják és támogatják középiskoláinkat.

Dr. Pintér Jenő az 1919/20. tanév elején vette át a tankerület vezetését. Közvetlen elődei a destrukció szolgálatában állottak; így az ő működése *Dr. Erődi-Harrach Béla* udv. tan. főigazgató működéséhez kapcsolódik, aki negyedszázadnál hosszabb ideig vezette a székesfővárosi tankerületet. Nyugalomba vonulásakor a tankerület őszinte hálával és tisztelettel vett bucsut tőle.

Az iskola tanári testületében a lefolyt két tanév alatt a következő változások történtek: *Usetty Ferenc* a budapesti II. ker. kir. kath. egyetemi főgimnázium igazgatója és a kapcsolatos Ferenc József nevelőintézet kormányzója lett, *Dr. Marczell Mihály* r. kath. hittanárt pedig egyházi főhatósága előbb Esztergomba helyezte, majd onnan a budapesti Szent Imre Kollégium igazgatójává nevezte ki. A tanári testület uj tagjai: *Bede István* volt máramarosszigeti ref., *Dr. Endrei Gerzson* volt III. ker. áll., *Fest Ernő* volt liptószentmiklósi áll., *Dr. Futó Mihály* volt nagykikindai áll., *Fuxhoffer Dezső* budapesti ref., *Incze Lajos* volt X. ker. kőbányai áll., *Keresztes Miklós* volt nagykikindai állami, *Kiss Pál* volt erzsébetvárosi áll. főgimnáziumi, *Dr. Lányi Ernő* volt szombathelyi áll. főreáliskolai, *Novobátzky Károly* volt máramarosszigeti kir. kath. *Schuszter Róbert* volt beszterce-bányai kir. kath. főgimnáziumi tanárok és *Leiner Mihály* r. kath. hittanár.

Itt említjük fel iskolánk kettős gyászát: *Dr. Zindl Béla* rendes tanár és *Dr. Csernel Jenő* iskolaorvos elhunytát. Az elsőről volt tanítványa, a másodikról volt tanára megemlékezését közöljük értesitőnk élén. Emlékük legyen áldott!

Iskolánk épületén és berendezésén még eléggé érezhető a katonai megszállás okozta károsodás. Mindamellett most már mi jutottunk abba a szerencsés helyzetbe, hogy itthon lévén vendéget fogadhattunk, miután mi magunk öt évig voltunk a szomszéd főreáliskola vendégei. Szeptemberben a VII. ker. Barcsay-u. főgimnázium, majd utána ugyanannak a fiókintézete volt délutáni tanítással iskolánk vendége. Szivesen láttuk őket, de saját tapasztalatunkon okulva őszinte örömmel láttuk távozásukat s azt, hogy végre ők is ismét otthon lehetnek. Épületünkben talált elhelyezést a Budapest-vidéki tankerületi kir. főigazgatóság; tornacsarnokunk ad helyet hetenként a „Tűzhely" szövetség összejöveteleinek, valamint az év folyamán volt országos és községi választások alkalmával egy szavazókör szavatzatszedő küldöttségének, két földszinti helyiségben nyert helyet a szomszédos bérhelyiségéből kiszorult 17. sz. rendőri őrszoba.

Dr. Pintér Jenő tankerületi kir. főigazgató úr egy ízben látogatta meg iskolánkat, a tankerületben működő szakfelügyelő urak pedig gyakran keresték fel az egyes osztályokat s érdeklődéssel figyelték az iskolai munkát.

A tanévet megnyitó szeptember 1-i ünnepen és a junius 30-i évzáró ünnepen kivül március 15-ét ünnepeltük meg. Még két izben gyüjtöttük össze ifjuságunkat: a békefeltételek átadása és a békeokmányok aláírása napján, emlékeztetőül arra, hogy a magyar nemzet ebbe a szégyenteljes helyzetbe nem a háboru elvesztése miatt került, hanem a hadsereg és az állami szervezet megbontásában gyönyörködő destruktiv hazaárulók aknamunkája tette Magyarországot az utolsók közt is utolsóvá. Ebből a lealázó helyzetből pedig csak folytonos erős munkával menekülhetünk ki.

Ugyanezt az alapgondolatot szolgálta a VI. kerületi iskolák közös szülői értekezlete junius 26-án iskolánk tornacsarnokában (és ismételve az Aréna-uti Népszállóban junius 28-án). Az igazgató ez értekezleten tartotta értesitőnk elején itt közölt előadását „A szülő és gyermek az iskola szempontjából" cimmel. Ennek a gondolatnak adott kifejezést a budapesti középiskolák ifjuságának junius 29-én *Horthy Miklós* kormányzó úr ő főméltósága előtt tartott nemzeti ünnepe is, amelyen ifjuságunk válogatott csapattal vett részt. Ugyancsak válogatott csapattal jelentünk meg november 16-án a nemzeti hadsereg bevonulásán és junius 13-án tartott Szent Jobb ünnepen.

A nehéz időkben Segitő Egyesületünk működésével igyekeztünk szegénysorsú tanulóink sorsán könnyiteni. E működés 1918/19-ben inkább a Segitő Egyesület vagyonának megóvására, 1919/20-ban pedig a szokottnál erősebb segitő munkára irányult. 1918/19-ben bevételünk 3851 kor. 06 fill. volt, könyvekre és tanulók segélyezésére 446 kor. 33 fillért adtunk ki. A

3404 kor. 73 fill. maradványnyal együtt vagyonunk 23.154 kor. 73 fill.-re szaporodott. 1919/20-ban az előző évi pénztári maradvánnyal együtt 5058 kor. 36 fill. bevételünk volt, kiadás könyvekre és segélyezésre 2529 kor. 86 fill. A 2528 kor. 50 fill. maradványnyal együtt vagyonunk 22.278 kor. 50 fillérre csökkent. Segítő Egyesületünk ezenkívül tankönyvekkel látta el szegényebb soru tanulóinkat és a tankönyvuzsora ellen azzal óvta jobbmódú tanulóinkat is, hogy a használt könyvek adását-vevését minden haszon kizárásával közvetitette és fogja a jövő tanévben is közvetiteni.

A külföldi gyermeksegélyző akciók révén sok tanulónk jutott ruhához, cipőhöz, élelmiszerhez és étkezéshez, több tanulónkat pedig részint Hollandiába vitték el üdülésre, részint Angliában való üdülésre irták össze. A hollandiai királynő ő felsége születése napján tartott ünneplő felvonuláson részt vettünk.

Évi rendes jótékonysági gyűjtésünket 1919/20-ban, tekintettel arra, hogy a szülőket egyrészt maguk a megélhetési viszonyok is nagyon megterhelik, másrészt az iskola fűtésére tett adományaikkal máris nagy anyagi áldozatot hoztak fiaik érdekében, nem tartottuk meg. Az 1918/19-ben gyűlt 4843 K 94 f-ből a két tanév folyamán 3403 K 79 f-t fordítottunk jótékony célra, úgy hogy 1440 K 15 f még rendelkezésünkre áll. — Itt említjük meg, hogy izraelita vallásu tanulóink *Dr. Farkas József* vallástanár útján, mint minden évben, az idén is adakoztak felekezeti jótékony célokra. Az adományok összege 3400 K 35 f volt.

Az ifjúsági egyesületek közül működött a Gyulai Pál önképzőkör *Szemkő Aladár* tanár vezetése alatt és a Testgyakorlókör *Bede István* tanár vezetése alatt.

A szertárak és könyvtárak rendszeres gyarapításáról nem lehetett szó a lefolyt két évben. Az öt évi hontalanság után nagyobbára a leltárak revizíójára és rendezésre kellett törekednünk. Nagyobb gyarapodásban részesültek szertáraink az Országos Paedagógiai Könyvtár és Tanszermuzeum útján miniszteri ajándékból a természettani, filológiai és rajzszertárak javára.

Az iskola kezelésében álló jutalomdíj-alapítványok díjait az 1918/19. tanévben nem adhattuk ki. Az idén a *dr. Szautner Zsigmond-alapitvány* jutalmát *Szuló Alajos* IV. B., a *Barna Mihály emlékdija* jutalmát *Razgha Andor* VIII., a *dr. Reibner Márton-alapitvány* jutalmát *Klein Lajos* V. A., a *Lissák Jenő-alapitvány* jutalmát *Modrovits Emil* I. B., az 1915. évi hadikölcsön-alapítvány jutalomdiját *Pichler Károly* IV. B., a *dr. Keil Alajos-alapitvány* jutalomdíját *Kühn István* VII. A., a *dr. Erődi Béla jubileumi emlékalapitvány* jutalomdíját *Weisz István* VIII., a *Farkas Ignác-alapitvány* jutalomdiját *Pártos Zoltán* I. A. és a *Hajdu Oszkár emlékalap* jutalomdiját *Müller Ferenc* VIII. oszt. tanuló nyerte el. A jutalomdijakat az igazgató a záróünnepélyen osztotta ki. Ez alkalommal könyvjutalmat nyertek *dr. Reibner Márton* tanár adományából *Grosz János* II. B. oszt.

VÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR VI. BUDAPEST

tanuló. *Leiner Mihály* tanár adományából pedig *Elsasser József* és *Kühn István* VII. A. oszt. tanulók. Ezeken kivül névtelen jótevők adományából jutalmat kaptak: *Barcza László* III. B., *Neubauer Imre* V. A., *Freund Miklós* VI., *Herczog Tibor* VI. és *Antos László* VIII. oszt. tanulók.

A budapesti középiskolák tornaversenyén iskolánk nyerte meg az V—VI. oszt. stafétaverseny tiszteletdíját (Bartos István és Pártos Tibor V. B. és Bálint Ferenc és Lichtschein László VI. o. t.), egyéni tiszteletdíjakat nyertek: Bauer Tibor III. A. Pártos Tibor V. B. és Róth István VII. B. oszt. tanulók I. díjat; Lendvai Ferenc VII. A. o. tanuló II. díjat; és Polyánszky Tibor VIII. oszt. tanuló III. díjat.

Az önképzőkör pályázatain jutalmat nyertek a novellapályázaton Klár Ferenc VIII. oszt. tanuló, a latin műfordítás pályázatán Szathmári Lajos VII. B. oszt. tanuló.

A jövő tanévtől kezdve két uj jutalomdij fog rendelkezésünkre állani. A most végzett VIII. osztály tanulói 600—600 koronás alapítványt tettek *Dr. Romsauer Lajos és Szemkő Aladár* tanárok nevére. A tanítványi hála és szeretet megnyilatkozásáért köszönet illeti az alapitókat.

Befejezésül köszönetet kell mondanunk a t. szülőknek azért, hogy adományukkal lehetővé tették az iskolában a téli tanítást. Minden egyes adakozó hozzájárulását helyszűke miatt itt nem közölhetjük. E helyett az iskolai fekete táblán közszemlére tettük az adakozó szülők adományait a tanulók betürendje szerint. A befolyt összeg 40.952 K volt. A fűtés a szülők bizottságától átnézett számadás szerint 40.372 K 50 f-be került. A maradvány (benne 468 K jugoszláv lebélyegzésű kék pénz), 579 K 50 f, a jövő télen leendő felhasználásra rendelkezésre marad.

VII.

A tanári testület müködési köre.

1. Hatóságok.

A budapesti VI. ker. állami főgimnázium fenntartója a magyar állam. Iskolánk a Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter Ur rendelkezése alatt áll. A minisztériumi középiskolai ügyosztály főnöke **dr. Viszota Gyula** tankerületi királyi főigazgató, a M. Tudományos Akadémia tagja.

A budapesti tankerület főigazgatója **dr. Pintér Jenő** tankerületi királyi főigazgató, a M. Tudományos Akadémia tagja.

2. Tanári testület.

a) **Igazgató:**

Dr. Finály Gábor igazgató. Szaktárgyai: görög és latin nyelv és irodalom. Tanitotta a filozófiai propedeutikát a VIII. osztályban,

heti 3 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 25 év, ebben az iskolában 7 év. Lakik: VI., Munkácsy u. 26.

b) **A tanári testület nyugalmazott tagjai:**

Barna Mihály igazgató, c. tankerületi királyi főigazgató. Iskolánk igazgatója volt 1907-től 1913-ig. 38 évi szolgálat után nyugalomba vonult 1913-ban.

Still Nándor rendes tanár. Tanított 32 évig, iskolánkban 9 évig. Nyugalomba vonult 1908-ban.

Bodiu Mihály rendes tanár. Tanított 20 évig, iskolánkban 6 évig. Ideiglenes nyugalomba vonult 1913-ban.

c) **A tanári testület rendes tagjai:**

Bede István rendes tornatanár, a testgyakorlókör vezetője. Szaktárgya: a testgyakorlás. Tanította a testgyakorlást az I. A, I. B, II. A, II. B, III. B, IV. B, V. A, V. B és VI. osztályban, heti 18 órában.*) Tanári szolgálati éveinek száma 9 év, ebben az iskolában 1 év. Lakik: VI., Munkácsy u. 26.

Dr. Dékány Géza rendes hittanár. Tanította az izraelita vallástant az I. A, II. A, III. A és IV. A osztályban, heti 8 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 24 év, ebben az iskolában 22 év. Lakik: V., Lipót körut 15., III., 9.

Dietz Lajos rendes tanár, a természettani szertár őre. Szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant a VI., a természettan a VII. A és VII. B oszályban, heti 12 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 30 év, ebben az iskolában 20 év. Lakik: VIII., József körut 77., III., 28.

Dr. Endrei Gerzson rendes tanár, a III. A osztály főnöke. Szaktárgyai: görög és latin nyelv és irodalom. Tanította a latin nyelvet a III. A, a görög nyelvet a VI. és VIII., a földrajzot az I. A osztályban, heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 20 év, ebben az iskolában 1 év. Lakik: II., Mecset u. 8., II., 2.

Farkas Ignác rendes tanár, az I. A osztály főnöke. Szaktárgyai: görög és latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet az I. A, a latin nyelvet az I. A és IV. A osztályban, heti 17 órában Tanári szolgálati éveinek száma 29 év, ebben az iskolában 13 év. Lakik: II. ker., Széna tér 7., IV., 9.

Dr. Farkas József rendes hittanár, okl. rabbi. Tanította az izraelita vallástant az I. B, II. B, III. B, IV. B, V. A, V. B, VI., VII. A, VII. B és VIII. osztályban, heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 22 év, ebben az iskolában 15 év. Lakik: IX., Tompa u. 9., II., 2.

Fest Ernő rendes tanár. Szaktárgyai: földrajz és természetrajz. Tanította (csak husvétig) a földrajzot az I. A és B, a természetrajzot

*) Évközben a tárgyfelosztás kisebb-nagyobb változásokon ment át. Itt csak a legutolsó beosztás adatait adjuk.

az I. A és B és a IV. B osztályban, heti 13 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 8 év, ebben az iskolában 2 év. Lakik: II., Fő u. 73.

Dr. Fógel József rendes tanár, a II. A osztály főnöke, a tanári könyvtár őre. Szaktárgyai: latin nyelv és történelem. Tanította a latin nyelvet a II. A, a történelmet a IV. A, IV. B és V. B osztályban, heti 15 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 13 év, ebben az iskolában 9 év. Lakik: VII., Damjanich u. 28/B., III., 26.

Dr. Futó Mihály rendes tanár. Szaktárgyai: földrajz és természetrajz. Tanította a földrajzot a II. A, II. B, III. A és III. B, a természetrajzot az I. A, IV. A és V. A osztályban, heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 13 év, ebben az iskolában 2 év. Lakik: I., Krisztina körut 79., f. 3.

Fuxhoffer Dezső rendes tanár, az I. B osztály főnöke. Szaktárgyai: görög és latin nyelv és irodalom. Tanította a latin nyelvet az I. B, a görög nyelvet az V. A, V. B, VII. A és VII. B osztályban, heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 12 év, ebben az iskolában 1 év. Lakik: VIII., Hunyady u. 4.

Dr. Hajdu János rendes tanár, a IV. A osztály főnöke, a Segítő Egyesület könyvtárosa. Szaktárgyai: magyar és német nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a IV. A, a német nyelvet a IV. A, V. B, VI. és VII. B, a földrajzot az I. B osztályban, heti 19 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 5 év, ebben az iskolában 4 év. Lakik: Pestujhely, László u. 5.

Incze Lajos rendes tanár, a VII. B osztály főnöke. Szaktárgyai: görög és latin nyelv és irodalom. Tanította a latin nyelvet a IV. B, VII. B és VIII. osztályban, heti 15 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 25 év, ebben az iskolában 1 év. Lakik: VI., Andrássy út 79., III. emelet, 25.

Kelemen Béla rendes tanár, a II. B osztály főnöke. Szaktárgyai: mennyiségtan és ábrázoló geometria. Tanította a mennyiségtant a II. B, IV. A, IV. B és V. B, a rajzoló geometriát a IV. A és IV. B osztályban, heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 11 év, ebben az iskolában 9 év. Lakik: Ujpest, Szent Gellért u. 6.

Keményffi Jenő rendes tanár, a rajzszertár őre. Szaktárgyai: rajzoló geometria és szabadkézi rajz. Tanította a rajzoló geometriát a II. A, II. B és III. A, a görögpótló rajzot az V. A, V. B, VI., VII. A, VII. B és VIII. osztályban, heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 21 év, ebben az iskolában 21 év. Lakik: V., Sziget utca 38., VI.

Keresztes Miklós rendes tanár, az ifjusági nagyobb könyvtár őre. Szaktárgyai: magyar és latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a II. B, V. A, VI. és VII. B, a görögpótló irodalmi tanulmányt a VII. A és VII. B osztályban, heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 20 év, ebben az iskolában 1 év. Lakik: I., Alagut u. 4., II., 7.

Kiss Gábor rendes tanár, a VIII. osztály főnöke, a Segítő Egyesü-

let pénztárnoka, a folyóiratok kezelője. Szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant az I. A, V. A, VII. A és VII. B, a természettant a VIII. osztályban, heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 30 év, ebben az iskolában 12 év. Lakik: VII., Lövölde tér 2., I., 15.

Kiss Pál rendes tanár. Szaktárgyai: magyar és latin nyelv és irodalom. Tanításra beosztva nem volt, mert csak junius 7-én jött az iskolához. Tanári szolgálati éveinek száma 27 év, ebben az iskolában 1 hónap. Lakik: egyelőre waggonlakó (nyugati p. u., Kórháztelep 4. Gg. 17.557 sz. waggon).

Dr. Lányi Ernő rendes tanár, a VII. A osztály főnöke, a kisebb ifjusági könyvtár őre. Szaktárgyai: magyar és német nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet az I. B és VII. A, a német nyelvet a III. A és III. B osztályban, heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 7 év, ebben az iskolában 1 év. Lakik: I., Győri ut 1., I. emelet, 19.

Leiner Mihály rendes hittanár, ifjusági hitszónok és az iskolai kápolna őre. Tanította a r. kath. vallástant az I—VIII. osztályban, heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 5 év, ebben az iskolában 1 év. Lakik: VII., Damjanich u. 50.

Lissák Jenő rendes tanár. Szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant az I. B, II. A és IV. A osztályban, heti 11 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 18 év, ebben az iskolában 12 év. Lakik: II., Batthyány u. 49.

Mihálovits László helyettes tanár, a IV. B osztály főnöke. Szaktárgyai: magyar és német nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a IV. B, a német nyelvet a IV. B, V. A, VII. A és VIII. osztályban, heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 3 év, ebben as iskolában 3 év. Lakik: VIII., Baross u. 87/A., I., 2.

Novobátzky Károly rendes tanár. Szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant a III. A és III. B, a rajzoló geometriát az I. A, I. B és III. B osztályban, heti 14 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 11 év, ebben az iskolában 1 év. Lakik: Rákospalota, Batthyány u. 20.

Rácz Jenő rendes tanár, a természetrajzi szertár őre. Szaktárgyai: természetrajz és vegytan. Tanította a természetrajzot a II. A, II. B, IV. B, V. B és VI., a szépirást az I. A, I. B, II. A és II. B osztályban, heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 13 év, ebben az iskolában 13 év. Lakik: VIII., Rákóczi út 47.

Dr. Reibner Márton rendes tanár, az V. A osztály főnöke, a filológiai szertár őre. Szaktárgyai: görög és latin nyelv és irodalom. Tanította a latin nyelvet a II. B és V. A, a történelmet az V. A, a görögpótló irodalmi tanulmányt a VIII. osztályban, heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 26 év, ebben az iskolában 17 év. Lakik: VI., Eötvös u. 44.

Dr. Romsauer Lajos rendes tanár, szakfelügyelő iskolalátogató,

a mértani szertár őre, tandijkezelő. Szaktárgyai: mennyiségtan és ábrázoló geometria. Tanította a mennyiségtant a VIII. osztályban, heti 2 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 18 év, ebben az iskolában 17 év. Lakik: I., Fehérvári út 56/A., IV., 5.

Schuszter Róbert rendes tanár, az V. B osztály főnöke, tanári értekezleti jegyző. Szaktárgyai: magyar és latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a II. A és V. B, latin nyelvet az V. B, a történelmet a III. B osztályban, heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 2 év, ebben az iskolában 2 év. Lakik: VI., Teréz körut 43/A., III. emelet, 16.

Szántó Soma rendes tanár, a VI. osztály főnöke. Szaktárgyai: magyar és latin nyelv és irodalom. Tanította a latin nyelvet a VI. és VII. A, a görögpótló irodalmi tanulmányt az V. A, V. B és VI. osztályban, heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 27 év, ebben az iskolában 8 év. Lakik: VII., Damjanich u. 49., IV., 2.

Szemkő Aladár rendes tanár, a III. B osztály főnöke, az önképzőkör vezetője, az irodalomtörténeti szertár őre. Szaktárgyai: magyar és latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a III. A, III. B és VIII., a latin nyelvet a III. B osztályban, heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 17 év, ebben az iskolában 16 év. Lakik: VI., Szondy u. 37/B, III., 1.

Tóth István rendes tornatanár. Szaktárgya: a testgyakorlás. Tanította a testgyakorlást a III. A, IV. A, VII. A, VII. B és VIII. osztályban, heti 10 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 20 év, ebben az iskolában 20 év. Lakik: III., Lajos u. 92., III., 2.

Dr. Vikol János főgimnáziumi igazgató, a történelmi és földrajzi szertár őre. Szaktárgyai: történelem és földrajz. Tanította a történelmet a III. A, VI., VII. A, VII. B és VIII. osztályban, heti 15 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 34 év, ebben az iskolában 19 év. Lakik: VII., Vörösmarty u. 14., f. 2.

d) **A rendes órarend keretén kivül tanító vallástanárok:**

Bikár Radivoj görög-keleti szerb plébános.
Józan Miklós unitárius lelkész.
Kemény Lajos ág. h. ev. vallástanár.
Kúthy Béla református vallástanár.

e) **A rendkivüli tárgyak tanárai:**

Bede István (l. rendes tanárok) tanított vívást és külön tornát.

Dr. Hortobágyi Béla iskolaorvos és egészségtanár. Tanította az egészségtant a VII. A és VII. B osztályban, heti 4 órában. Tanít 6 éve. Lakik: VIII., Mária u. 23.

Dr. Reibner Márton (l. rendes tanárok) tanított francia nyelvet és gyorsirást.

Szántó Soma (l. rendes tanárok) tanított francia nyelvet és gyorsirást.

f) Altisztek:

Biró János kezelő altiszt. Itteni szolgálati éveinek száma 14. Lakik: VI., Munkácsy-u. 26.

Ehn Béla műszaki II. altiszt, fűtőgépész. Itteni szolgálati éveinek száma 11. Lakik: VI., Munkácsy u. 26.

Horváth Endre kezelő altiszt, kapus. Szolgálati éveinek száma 23, itt 11 év. Lakik: VI., Munkácsy u. 26.

Horváth János kezelő altiszt. Itteni szolgálati éveinek száma 19. Lakik: VI., Munkácsy u. 26.

Kapsz József altiszt. Itteni szolgálati éveinek száma 11. Lakik: VII., Peterdy u. 11.

Kraft Ferenc altiszt. Itteni szolgálati éveinek száma 13. Lakik: VI., Dalnok u. 24.

VIII.

A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága.

A tanári kar tagjai az iskolai munka mellett a társadalmi, közművelődési, tudományos, irodalmi és művészeti mozgalmakban is tevékeny részt vettek.

Dr. Finály Gábor, az olasz kir. koronarend lovagja, a berlini német archaeologiai intézet levelező tagja, a M. T. Akadémia archaeologiai és classica-philologiai bizottságának tagja, a Műemlékek Országos Bizottságnak, az Országos Paedagógiai Könyvtár és Tanszermúzeum tanácsának, az Országos Szabadoktatási Tanácsnak rendes tagja, a Országos Középiskolai Tanáregyesület segélyző alapjának elnöke, az Uránia Magyar Tudományos Társaság főtitkára, a Budapesti Philologiai Társaság, az Országos Régészeti és Embertani Társulat, a Magyar Numizmatikai Társulat, a Magyar Humanisztikus Gimnázium Hivei Egyesülete és a Magyar Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetsége választmányi tagja, a Katholikus Tanáregyesület igazgatótanácsának tagja. Volt magy. kir. tartalékos honvédhadnagy (1896—1913.) Könyvismertetéseket és apróságokat irt az Egyetemes Philologiai Közlönyben, a Numizmatikai Közlönyben, az Urániában, a Magyar Középiskolában. Az Uránia M. T. Társaság „Népszerű Tudományos Felolvasások" c. füzeteinek főszerkesztője. A Magyar Numizmatikai Adattár szerkesztő-bizottsági tagja. Az ókori archaeologia hazai eseményeiről szokott évi jelentést adni a német archaeologiai intézet évkönyvében. Előadásokat tartott: Dáczia és az oláhok (a Kis Akadémiában), A szülő és a gyermek az iskola szempontjából (l. fentebb).

Dietz Lajos a pesti magyar ág. h. ev. egyház tanácsának tagja.

Dr. Farkas József az OMIKE kulturotthon alapító, az izr. hitközségi kulturbizottság rendes és a IX. ker. templomkörzet választ-

mányi tagja. Előadást tartott „Az optimizmusról a zsidóságban“ a IX. templomkörzet kulturestélyén.

Dr. Fógel József egyetemi magántanár.

Dr. Futó Mihály az Uránia Magyar Tudományos Társaság titkára, a Magyar Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetesége választmányi tagja; előadást tartott a nemzeti hadsereg legénységének két izben.

Dr. Hajdu János birálatokat irt a Magyar Paedagógiába.

Kelemen Béla a katonai érdemérem a kardokkal és a nagy és kis ezüst vitézségi érem tulajdonosa.

Keményffi Jenő kiállitotta képeit a Képzőművészeti Társulat téli és tavaszi kiállitásain.

Keresztes Miklós a Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége Tanári Szakkörének választmányi tagja.

Kiss Gábor az Országos Középiskolai Tanáregyesület választmányi tagja.

Dr. Lányi Ernő: Halálos nehéz köd. Verses kötet. Szombathely, 1920.

Mihálovits László: 1. Magyar harangok. MOVE, 1919. évf. 2. Magyar és nemzeti. MOVE, 1919. évf. 3. Hangok az égő házból. Versek. Budapest, 1920.

Novohátzky Károly a katonai érdemrend tulajdonosa.

Rácz Jenő részt vett a tót nép önrendelkezési jogának kivivására alakult „Tót Központi Iroda“ megszervezésében és az elszakitott Felvidéknek az anyaországhoz való visszacsatolása érdekében kifejtett mozgalomban.

Dr. Reibner Márton a Magyar Humanisztikus Gimnázium Hivei Egyesülete és az Országos Magyar Gyorsiró Egyesület választmányi tagja.

Dr. Romsauer Lajos műegyetemi magántanár. A Magyar Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetsége és az Országos Középiskolai Tanáregyesület pénztárnoka. Előadást tartott a metageometriáról és a Sophianum leánygimnáziumban a leányközépiskolai tanárok számára 12 órás előadássorozatot „A leányközépiskolai tanterv és az ábrázoló geometria“ cimmel.

Schuszter Róbert az ezüst és bronz Signum Laudis, az I. és II. oszt. ezüst vitézségi érdem és a Károly-kereszt tulajdonosa.

IX.

Tananyag.

Az 1899. évi Gimnáziumi Tantervben előirt tanitási anyagot, megfelelő rövidítésekkel, minden osztályban elvégeztük. Az olvasmányokra, könyvnélküliekre és irásbeliekre nézve, amennyire csak lehetett, a régi rendhez igazodtunk.

X.

A tanulók névsora.

A tanulók neve után álló rövidítések magyarázata: jel. = jeles, els. = elégséges, vall. = vallástanból elégtelen, magy. = magyar nyelvből elégtelen, lat. = latin nyelvből elégtelen, gör. = görög nyelvből elégtelen, ném. = német nyelvből elégtelen, tört. = történelemből elégtelen, földr. = földrajzból elégtelen, termr. = természetrajzból elégtelen, termt. = természettanból elégtelen, menny. = mennyiségtanból elégtelen, rgm. = rajzoló geometriából elégtelen, ismétel = három vagy több tantárgyból elégtelen, nem ismételhet = ismétlő létére két vagy több tantárgyból elégtelen, kev. szbsz. = magaviselete kevésbbé szabályszerű, kim. = kimaradt, mgt. = magántanuló, mgt. lett = magántanuló lett, ism. = ismétlő.

I. A. osztály.

Bognár Miklós els., Bordás János lat., Csupor László els., Deutschländer Mihály els., Erdősi Szilveszter els., Faragó Ferenc vizsgálatlan, Fleischer Frigyes els., Forgács Ágost els., Földy Lajos els., **Futó** András jó, Gellért István kim., Br. Geramb Sándor földr., Gloták Ferenc kim., **Goda** György jó, **Gróf** András jó, Günzberger István els., Győri István els., **Haberfeld** György jó, Harmath Gyula lat., Hauer Tivadar kim., Huszár László els., Jancsin József els., Jankó Gyula lat., Jánosi Miklós lat., Jónap László kim., Klein György magy., rgm., **Klein** Gyula jó, Klein Sándor els., Klinkó Dezső els., Korvin Imre ismétel, Krucsó László kim., Kupferschmied Tibor kim., László Mihály vizsgálatlan, Lehrreich Béla kim., Mangold Pál els., **Mihályfi** Tibor jó, Miklós György els., Nagy László ismétel, Olláry Rezső ism., nem ismételhet, **Pártos** Zoltán jó, Polacsek Tibor els., Práger György els., Reichmann Endre els., Reiner Andor els., Rothauser Gyula mgt. lett, Rozgonyi Zoltán lat., Sajtis Péter kim., Schwarz Andor ismétel, Simonyi István els., Spitzer László ismétel, Szabó István ism., els., Szemere László lat., Szporni József lat., Takács Béla ismétel, Tar Gyula ismétel, Teszler Sándor els., Vajda László ismétel, **Varga** Pál jó, Waltner Pál földr., Wollner Tibor els., Geiger Béla mgt., els., Rothauser Gyula mgt., lat., Simon István mgt., vizsgálatlan, **Szekeres Imre** mgt., jel.

I. B. osztály.

Antal Elemér els., Bauer László ismétel, Bécsi Ferenc lat., menny., Bozsó Jenő ismétel, Deutelbaum József ismétel, Deutsch György magy., **Diamant** Béla jó, Fehér Andor els., Fenyő László els., Fenyvesi Béla lat., földr., Földes Imre els., Fuchs Miklós magy., lat., Garai László els., Greinicker Béla els., Haan László els., **Halász** Sándor jó, Harsányi József els., Hechtl Gyula els., Herczog György lat., földr., Herz Miklós els., Hesz Miklós rgm., Horkai Nándor ismétel,

Jost József els., Jusztusz János földr., Kenéz György ismétel, Klein Miklós mgt. lett, Knapek Sándor magy., Kolozsy József ismétel, Krausz György lat., földr., Lippner György els., Mangol György magy., lat., Mester Antal els., **Modrovits Emil** jel., Molnár Gyula els., Papp Olivér els., Paszternák László els., Pálmai Jenő els., Pfeffermann Miklós magy., Ranschburg György lat., rgm., Rózsa György magy., Sasvári Rezső jó, Schiller György kim., Schwarz György magy., földr., Sichermann Gyula magy., **Spielberger** György jó, Spreng Ármin ismétel, Svarcz Lajos els., Szőnyi Vilmos kim., Tornya Pál mgt. lett, Varga Lajos els., **Venkovics** Mihály önk. ism., jó, Végh János ismétel, Vogl Béla els., Weisz Dezső els., Weisz György els., **Wexner** Ervin jó, Zilahy Zsombor magy., földr., Zsivanov Sándor ismétel, Bettelheim Oszkár mgt., ismétel, Klein Miklós mgt., vizsgálatlan, Tornya Pál mgt., magy.

II. A. osztály.

Ardó János els., Áts Tivadar földr., rgm., Barber Pál magy., földr., Bondi József els., Böhm Zoltán els., **Brügler** Ferenc jó, Buocz Sándor földr., **Dézsi** József jó, **Elkán Rudolf** jel., Farkas György mgt. lett, Fenyvesi Nándor els., Fischl Árpád kim., Földes Mihály magy., Freund Endre kim., Fuhrmann Imre ismétel, Galambos Pál els., Gross Imre ismétel, Guttmann Imre földr., Gyenge Lajos els., Gyémánt Imre els., Haas József magy., földr., Hajdu János vizsgálatlan, Halda Kálmán ismétel, Heller László magy., földr., Heller Miklós ismétel, Horn Jenő földr., Hunvald Árpád ismétel, Jónap István kim., Kaich Károly lat., rgm., Kaunitz László els., Kádár Miklós magy., lat., Kálmán György els., Károlyi Tibor földr., Kolozsy Károly ismétel, Kornfeld Károly földr., termr., Kovács Ferenc els., Kövesi Béla ismétel, Linhárt Lajos els., Major József földr., rgm., Mandl Sándor lat., földr., Maultasch Alfréd magy., rgm., Morvay Ferenc mgt. lett, Mozer József vizsgálatlan, Nagy Elemér els., Nádor László els., **Neumann** György jó, Oszkó Aladár els., Paszternák Vilmos els., Petalion Ferenc kim., Pfandler Mihály ismétel, Sándor Endre els., Schönberger György els., Schwarcz Zoltán els., Soós Lajos földr., rgm., Spitzer Jenő els., Steinmetz Ernő ismétel, Szakácsi Károly els., Tauber Andor els., Tóth Pál ismétel, Weil Endre els., Wessel Endre els., Wiener József els., Winkler Sándor rgm., Wisinger Zoltán els., Zeiger Ábrahám kim., Zeisler György kim., Zilahy Tibor termr., rgm., Zinner Manó els., Balázs István mgt., els., Farkas György mgt., vizsgálatlan, Guttmann Ferenc mgt., els., Morvay Ferenc mgt., földr., menny.

II. B. osztály.

Antos István jó, Ágotha Aladár els., Babitzky Lajos els., Balogh Dezső magy., rgm., Csillag Pál földr., rgm., Czenner Kálmán els., Dénes Béla els., Dénes László els., Engel Pál els., Fehér István els., Filemile István ismétel, Follajtár Ernő rgm., Forrai Sán-

dor els., Friedmann Sándor els., Galambos János ismétel, Grosz Miklós lat., földr., **Grósz János** jel., Gulyás László lat., Győri Gyula els., Haar Ferenc els., Hazai Géza els., Händler József mgt., lett, Hirschfeld Dezső magy., lat., Hütter Pál földr., Karácsonyi István lat., Kálmán István els., Károly Benjamin lat., földr., Kis Imre kim., Knol János els., Kőszegi Pál els., Lederer Vilmos lat., földr., Libeck Endre ismétel, Linczer Béla magy., termr., Lőrincz Ferenc lat., rgm., Ludwig Gyula kim., **Lukács** Imre jó, **Jukács** István jó, Missik László kim., Nagy Zoltán lat., rgm., Neuner Béla els., Németh Béla els., Orosz Árpád els., Parlagi Endre els., Perlstein Imre els., Pető András els., Pollák László magy., Saláta Gyula magy., lat., Salzberger István els., **Ság Vilmos** jel., Sándor Frigyes els., Scheuer Sándor földr., Schvarcz József els., Sichermann Lajos lat., földr., **Szabados** Géza jó, Szász István magy., termr., Székely László els., Szélba Richard els., Szikszay Endre els., Tesszáry Domokos lat., Tompa Gyula ismétel, Túri Sándor lat., Ungár László els., Vajda István ismétel, **Waltner** Károly jó, Weisz László földr., menny., Wéber János kim., Zöltán Andor ismétel, Händler József mgt., els., Wálter István mgt., els., Wéber János mgt., els.

III. A. osztály.

Ábrányi Zoltán jó, Bauer Tibor ismétel, Bányai Miklós magy., tört., Bicskei Endre menny., Bisztráncky József els., Bognár József kim., Brummer László els., Csiszár Miklós vizsgálatlan, Csubri László ismétel, Domokos Mihály kim., Davidovits Tibor els., Deutsch Imre els., Edelsheim Leo kim., Fedrid Zoltán magy., Fischer László els., Forstner József els., Friesz Mihály kim., Gál György els., Gáspár Gusztáv ismétel, Gelb Imre els., Gerő László ismétel, Gertler Farkas kim., Gerzanits Pál tört., rgm., Goldblatt Ede els., Guttmann Ferenc els., Hercz Béla els., Herczog Pál els., Hirsch György ismétel, Horovicz György ismétel, Huszár István els., Hütter László ismétel, Kaszó Dezső vizsgálatlan, Kellen Géza ném., tört., Keller Baruch ismétel, Klein Pál els., Kolozsy Kálmán †, Komondy Andor ismétel, Kovács Dezső mgt. lett, Krausz László els., Kurdin Aladár kim., Lázár Tibor rgm., **Lendvai** György jó, **Liptai** Endre jó, Lővi Aladár els., Mandl Sándor els., Márky Andor magy., Meszinger Dávid ismétel, Molnár Ferenc ismétel, Nagy Rezső els., Pecskovszky Richárd ném., Philipp Károly magy., rgm., **Pollák** István jó, Schwartz Endre els., Schwarz József els., Steiner Miklós els., Sugár Pál els., Szabó József ismétel, Szemenyei Bálint magy., ném., Szilágyi György magy., tört., Szuló Rezső els., Teőke Zoltán lat., Vámos László els., **Váradi** Pál jó, Weinberger László els., Weisz Pál els., Weizer György els., Wesel László els., Worschitz Oszkár els., Haas Ernő mgt., magy., tört., Kovács Dezső mgt., els.

III. B. osztály.

Aczél Ernő els., **Barcze** László jel., Beckmann Ferenc els., Bern-

hard László jó, Békási István kim., Binetter Imre kim., Braun Sándor mgt. lett, Brunner László els., Buocz Károly els., Dénes Frigyes els., Dénes Tibor els., Elbert Miklós els., Fantusz Béla ismétel, Fechter Árpád els., Fehér László els., Feldheim István földr., **Fenyő Imre** jel., Fichter Tibor ismétel, Flander Jenő els., Friedman Adolf ismétel, Geiringer Béla els., Gross Richárd magy., kev. szbsz., ismétel, Hajdu György els., Harsányi András földr., Izsák Vilmos els., Jung Andor ismétel, Károlyi László lat., Kelen István els., **Keményffy** Tamás jó, Kis Pál Ernő jó, Kovács László magy., Kozma Andor els., Körösi László lat., László György els., László Károly els., Lengyel Vilmos ismétel, Lukács Tibor mgt. lett, Mezei Ferenc els., **Mezey** Ede mgt. lett, Nachmann Ernő menny., rgm., Nógrádi Miklós els., Plachy Vilmos els., Pollák Zoltán els., **Ranschburg** Pál jó, Réti Sándor els., Rosenzweig László földr., **Rosner** Miklós jó, Schlesinger György menny., Schneidt Ottó els., Schulman Lajos els., Schwarcz Béla ismétel, Singer László els., Steiner Ernő els., Stern Lajos ismétel, Sugár László els., Szabó Pál els., **Szalai** László jó, Szatmári Béla menny., Sász István els., Szekulesz Dénes ismétel, Szilvási Ferenc menn., Szász István els., Weisz Egon földr., Weisz Imre els., Weisz Miklós els., Windhager Alfréd els., Wohl Zoltán els., Balog Endre mgt., els., Bettelheim László mgt., ismétel, Braun Sándor mgt., ismétel, Deszberg Miklós mgt., ném., tört., Friedmann György mgt., els., Lukács Tibor mgt., els., Mezey Ede mgt., els.

IV. A. osztály.

Barna Zoltán kim., Belovai Imre els., Berger Jenő kim., Bettelheim Lipót tört., Breuer István els., Bród Béla magy., Erdély Lajos ismétel, Fehér István els., Fleischer György ismétel, Garai Imre kim., Garai Pál kim., Gábos Gyula lat., ném., Gärtner Sándor els., Gelb Tibor lat., Gyulai Gergely ismétel, Hegedüs Emil els., Hein Albert els., Herling Vilmos els., Hirschberg László ismétel, Hofbauer Sándor els., Hoffmann Albert ismétel, Hoffmann Lajos lat., Huszár István els., Kaufer Mór tört., Kaufmann József els., Káldori András els., Kellner Sándor ismétel, Kraupa Jenő magy., lat., Krausz Endre tört., Lipschitz László lat., termr., Lusztig Gábor ismétel, Marosi Dezső els., Melczer László els., Merbl Fülöp els., Mezei Gusztáv ism., nem ismételhet, Mezei Lajos magy., Nechánszky Lajos lat., ném., Öhlmacher Lajos lat., Pollak Ferenc lat., ném., Pollák Pál ismétel, Procoph Lajos ismétel, Reinitz László lat., ném., Révész Tibor els., Rosenfeld Pál els., Roth László lat., tört., Rozner Imre ismétel, Róth Ferenc ismétel, Schöntag József els., Singer József kim., Strasser Frigyes els., Szelba László els., Szemere Tibor els., Székely Jenő ném., Szobel Albert els., Újlaki Miklós els., Vas Jenő ismétel, Vály Béla els., Vámos Imre ism., nem ismételhet, Váradi Mihály els., Weiner Mihály tört., Weisz Antal els., Weizer Pál els., Wexler Ferenc magy., lat., Wollner Imre els., **Kammer** András mgt., jó.

IV. B. osztály.

Antos György tört., Balog Endre ismétel, Bartók Imre ismétel, Bálint Dénes els., Blumberger Pál mgt. lett, Csillag Péter magy., ném., Deutsch László kim., **Endrei** Ferenc jó, Erényi András menny., Fodor Endre els., Füredi Zoltán ismétel, Gansl Tibor ismétel, kev. szbsz., Gergely István ném., Gulyás József els., Hajnal Béla els., Hajós Géza vizsgálatlan, Hauptmann Sándor ismétel, **Illyés Sándor** jel., Kertész Pál els., Kovács István els., Kubitsch Izsó els., Láng Endre els., Lövinger Jenő tört., **Margittai** Géza els., **Mérei** György els., Nádas Mihály els., kev. szbsz., Német György els., Ornstein Mór menny., **Österreicher** György jó, Pálmai Kornél els., **Pichler Károly** jel., Popovics Sándor kim., Prohászka Lajos tört., Reiner György ismétel, kev. szbsz., Reisz László els., Renner Gyula magy., ném., Rosenbaum Pál ismétel, Rubos Ferenc ném., Rudiczky József menny., Salamon József ném., tört., Sarkadi Győző ism., els., Schlesinger György els., Schmidt Aladár ném., Schwarcz György ismétel, Schwarz Dezső els., Sebő László menny., Skolnik József vizsgálatlan, Stern Dániel els., Szatmári György els., Szánthó Géza lat., menny., Szántó Tibor els., Szász Gerő ism., els., Szemere István els., Szigeti Pál els., **Szuló Alajos** jel., Vajda József ismétel, Vargay Zoltán els., Vidor Miklós els., Vizy László els., Vogl László magy., ném., Wabrosch Károly els., Weisz Pál els., Zlamál Gyula ném., Blumberger Pál mgt., magy., ném., Teleszky István ism., mgt., nem ismételhet.

V. A. osztály.

Bartos Károly els., kev. szbsz., Csiszár József vizsgálatlan Deutsch Aladár els., Ecker Endre ismétel, Erdély Loránt kim., Faragó László els., Farkas István ismétel, Fisch Károly magy., ném., Frenkel Béla kim., Freund László kim., **Gálos** Lajos jó, Gergely Imre els., Goldblatt Vilmos els., Grünberg László lat., Güth Imre els., Horváth István vizsgálatlan, Jusztusz Bernát els., Kertész János lat., ném., Klein Béla els., kev. szbsz., Klein Gyula ném., tört., **Klein** Lajos jó, Kullmann Géza els., Kun Endre ismétel, Lang István kim., Lanxner Dávid kim., Liebermann József tört., termr., Löffler Alfréd els., Lukács László els., Megyeri László els., Messer István nem ismételhet, Neubauer Imre els., Neumann Frigyes mgt. lett, Németh Béla lat., Németh József els., Oterhalik Endre els., Roman Zoltán lat., Schwarcz Márton ismétel, Singer György els., Siter László ismétel, kev. szbsz., Szalay János ném., Ungár György ismétel, Ungár László ismétel, Vas Jenő els., Vágó István els., Wehle Benedek kim., Weisz Imre magy., ném., **Weisz** Ottó jó, Zathureczky Béla els., Neumann Frigyes mgt., vizsgálatlan.

V. B. osztály.

Barna István els., Barna Jenő els., Bartos István els., Beck István kim., Bede Gyula vizsgálatlan, Benedig Ernő lat., Beregi Dezső

ismétel, Bokor Tibor els., Boromisza István els., Braun Béla lat., Bromberger László els., Deutsch Andor els., Ernst László lat., tört., Fenyő Fülöp els., Földes László lat., Gellért György menny., Glöckner Alfréd els., Goldstein István ismétel, Gyarmati László els., Halász Ferenc els., **Hartmann** Ferenc jó, Hegedüs György els., **Hetényi** Lajos jó, **Iványi** Tibor jó, Kaufman Kálmán els., Kemény Miklós els., Klein István els., Klein Ottó els., Komlós Miklós lat., Kozma István els., Lakos Árpád menny., László Géza ném., Lehner Andor els., Libeck László lat., menny., Loránt Ferenc kim., Lukácsovics László els., Mátrai Endre els., Pártos Tibor ism., els., kev. szbsz., Paszternák Kálmán els., Parsche Lajos ism., kim., Pereszlényi Fülöp lat., menny., Petheő Gyula els., Rózsa Endre kim., Salamon Gyula els., Schneidt Gyula els., Schrottmann László els., Schwarz Márton els., Simon Jenő lat., menny., **Teszler Endre** jel., Vági Mihály els., Vayk Tibor ismétel, Weisz Zoltán magy., lat., Beck István mgt., vizsgálatlan, Klein Gyula mgt., vizsgálatlan, Novák Béla mgt., lat., ném., Novák Géza mgt., lat., ném., Pajtaš Andor ism., mgt., els., Schwarcz Elemér ism., mgt., els., Szokolyi Alajos mgt., vizsgálatlan, Szokolyi Ferenc mgt., lat., Szokolyi József ism., mgt., ném.

VI. osztály.

Antos Zoltán jó, Bálint Ferenc els., Bleyer József ismétel, Bloch József ném., tört., Buchsbaum Manó els., Cseténvi Imre kim., Desser Jakab kim., Deutschländer Sándor nem ismételhet, Dub Árpád els., Erődi László mgt. lett, Faragó Rezső els., Fehérvári Ferenc els., Feldmann Endre els., **Fohn** Endre jó, Freund Albert els., **Freund** Miklós jó, Fried István els., Geiringer József els., Geist József els., Goldberger Boldizsár els., Hajnal Pál els., Heltai Ferenc lat., ném., **Herczog** Tibor jó, Hofbauer Jenő els., Horváth Ferenc ismétel, Horváth Sándor els., Kázmér József els., Király Sándor lat., Koczóh László ism., els., Kohner József els., **Korányi** Endre jó, **Kovács** Ferenc jó, **Kovács** István jó, Krausz Jenő kim., **Kuti** László jó, Lázár Miklós els., Léderer Lajos ismétel, Leöchey Károly ismétel, Lichtschein László lat., Lusztig László els., Ozsváth Sándor els., Pálos György lat., tört., **Pessek** István jó, Pfeifer Andor els., Rácz Iván els., Reiner György ném., tört., Sabathil Tivadar els., Schick László els., Schlenger Lipót magy., Schlesinger Oszkár ném., **Schmidt** Miklós jó, Schwarz László els., Stein Béla ismétel, Steinberger Zoltán ismétel, Steiner Ernő els., Steiner Imre kim., Surány Pál tört., Szabó Mihály kim., Taussig Andor els., Török István els., Vajda Pál els., **Valkó** István jó, **Vasvári** Mihály jó, Weisz Imre els., Vitéz Antal els., Weidler Béla kim., Weisz Pál vall., Zakariás Jenő termr., menny., Zukal Ferenc els., Erődi László mgt., ismétel, Grün István ism., mgt., nem ismételhet. Lorschy Dezső menny., Zetl Béla mgt., vizsgálatlan.

VII. A. osztály.

Bergl Imre lat., ném., Békefi Endre els., Bischitz László els.,

Breiner Viktor ism., nem ismételhet, Dárdai Zoltán els., Deutsch Árpád els., Egri Gyula ismétel, Elsässer József els., Erdős Jakab gör., Erdős Lajos els., Erős István els., Fodor Gyula els., Friedmann Vilmos ismétel, Frimm Lipót lat., Kelemen Károly els., Kellermann Pál els., Kis Béla els., Klein Béla ismétel, Klein Jenő ismétel, König István lat., Kramer Tivadar lat., Krasznai János els., **Kühn** István jó, **Lendvai** Ferenc jó, Lévai László els., Ligeti Miklós els., Magyar Pál ném., tört., Marer László els., Márk Lajos ném., tört., Nicker Márkus tört., Pollák Imre els., Rozner György els., Rubinstein Andor lat., tört., Schlesinger Dezső els., Schulhof Lajos lat., termr., Schwitzer Endre lat., tört., Steinmetz Arthur termt., Tordai Imre els., Vallner Samu els., **Venczell** Károly jó, Weisz Jenő ismétel, Juhász László mgt., magy., Keller Andor mgt., vizsgálatlan, Kuba József mgt., magy., Patyi Antal mgt., ismétel, Tepper István mgt., gör.

VII. B. osztály.

Ardó Ferenc els., Benedek Ferenc kim., Bondy Miklós els., Dames Jenő kim., Engel Árpád kim., Farkas Ferenc els., Fodor István els., **Frisch** Ernő jó, **Gál** Miklós jó, Gellis Andor tört., Gertler Jenő els., Grosz Tibor els., Hajnal Dezső els., Hetényi Imre els., Hoffmann Ármin els., **Horovitz** József jó, Horváth Zoltán ismétel, Incze László ismétel, Kelemenics János els., **Kertész** Ferenc jó, Komlós Rezső els., Kormos Emil ismétel, Lanxner Mór els., Mandl Emil els., Marosi Sándor mgt. lett, Marton Imre kim., Mátrai Marcel magy., Meisler Dezső ism., mgt. lett, Melisser Rezső kim., Molnár Ferenc József mgt. lett, Molnár Ferenc tört., Orosz László els., Pakots György ismétel, Paszternák Zoltán els., **Reichard** József jó, Rosenblüth Sándor ismétel, Rosenfeld Ernő els., Roth István ném., tört., Schwartz Ferenc ném., tört., Schwartz Rezső tört., **Somogyi** László jó, **Sproncz** Gyula jó, Sternlieb József kim., Szathmári Lajos els., Szirmai György kim., Szojka István kim., Vezel István magy., Weisz György els., Weisz László els., Benedek Pál mgt., gör., Kemény József mgt., els., Marosi Sándor mgt., els., Meisler Dezső ism., mgt., vizsgálatlan, Molnár Ferenc József mgt., vizsgálatlan.

VIII. osztály.

Antos László jel., Barna Andor els., Baumgarten István els., Becker Boldizsár mgt. lett, Benedig Árpád els., Biró István els., Csillag Béla kim., Csulák János els., Czinner Alfréd kim., Dénes Ferenc els., Dub Dezső kim., Faragó György els., Farkas Lajos els., Fedrid Imre els., Fukasz Jenő mgt. lett, **Füredi** Pál jó, Gärtner Nándor els., Gerstenmayer László tört., menny., **Grausz** László jó, Gross László ismétel, **Grósz** András jó, Guttmann Pál els., Hermann László mgt. lett, Hirschl Félix ném., tört., Hufnagl Kálmán els., Izsákovits Árpád kim., Juszt Jenő els., Kern Pál els., Kertész Ferenc tört., menny., Klár Ferenc els., Krausz Dénes tört., menny., Kun Gyula els., Leitner Frigyes magy., tört., Lépes Zoltán mgt. lett, Marosi Sándor els., Mol-

nár Ferenc els., **Müller Ferenc** jel., Neuberger Sándor kim., **Pikler László** jel., Policzer Ernő vizsgálatlan, Pollacsek István vizsgálatlan, Pollák Leó els., Polyánszky Tibor tört., menny., **Razgha Andor** jel., Rákosi László els., **Rónai Sándor** jel., Schlesinger János kim., Schwarcz György kim., Stein István kim., Steinmetz Hermann magy., menny., Szalkai János els., Szilas Lászó els., Tamás Béla termt., menny., Teke Ferenc els., Turcsányi Vilmos els., Vajda Vilmos els., Valkó Imre els., Veress Pál els., Veress Zoltán ismétel, **Weisz István** jel., Wiener Arthur els., Wiener Imre els., Becker Boldizsár mgt. vizsgálatlan, Fukasz Jenő mgt., vizsgálatlan, Gerő Vilmos mgt., els., Konold Hugó mgt., els., Kozma Lajos mgt., vizsgálatlan, Kővári Gyula mgt., ismétel, Kővári Gyula ism., mgt., vizsgálatlan, Lax Tibor mgt., magy., tört., Lépes Zoltán mgt., vizsgálatlan, Nagy Ferenc mgt., els., Torma György mgt., vizsgálatlan.

XI.

Érettségi vizsgálatok.

1919 januárius hóban a 7693—1919. sz. VKM. rendelet alapján érettségi bizonyítványt kapott Leiher Mihály.

Az 1918—19. évre tartozó érettségi vizsgálatokat 1919 szeptemberben tartottuk meg. Az irásbeli dolgozat tárgya volt: A haza és az emberiség fogalmának és egymáshoz való viszonyának kifejtése. A szóbeli vizsgálatokat Oberle Károly főgimn. igazgató úr elnöklete alatt szeptember 6. napján tartottuk. Jelesen érettek: Besnyő Ödön, Zala János, Zala Pál. Jól érettek: Ballogh Elemér, Bencze József, Gárdonyi Rudolf Ede, Halmos Pál, Kemény József, Ujhely Tibor. Érettek: Dárdai István, Grosz Gyula, Hajdu Pál, Hartman László, Kont Róbert, Nádas Ferenc, Schröder Attila, Szeiler Tivadar, Székely Géza, Kelemen Gyula, Rozenberg Lipót. A novemberi javító vizsgálatokra utasíttatott 5 tanuló, egy év mulva ismétlésre utasíttatott 1 tanuló.

Az 1919—20. tanév végén tartott érettségi vizsgálatokon az irásbeli dolgozatok tárgya volt a magyar nyelvből: A magyar nemzet joga eredeti országhatáraihoz. A latin nyelvből: Cicero, Cato major de senectute 5—6. fej. A mennyiségtanból: 1. Valaki tartozik 3 év mulva 4764 K-t és 6 év mulva 8511·1 K-t fizetni. Tartozását ma kiegyenlíti 10.000 K-val, hány %-os az engedmény? (A feladat a logarithmusok táblázatának használata nélkül oldandó meg.) 2. Egy ferdeszögű háromszög egyik oldala, $a = 25$ m., másik oldala, $b = 22$ m. E két oldal által bezárt szög, γ kétszer akkora, mint az a oldallal szemközt fekvő szög, α. Határoztassék meg a γ szög és a háromszög területe. A szóbeli vizsgálatokat junius 17., 18., 19., 21. és 22. napjain tartottuk dr. Marczinkó Ferenc főreáliskolai igazgató úr elnöklete

alatt. Jelesen érettek: Antos László, Grausz László, Müller Ferenc, Pikler László, Razgha Andor, Rónai Sándor, Weisz István, Jól érettek: Dénes Ferenc, Füredi Pál, Grósz András, Kun Gyula, Vajda Vilmos, Valkó Imre, Gerő Vilmos. Érettek: Baumgarten István, Benedig Árpád, Csulák János, Faragó György, Fedrid Imre, Gärtner Nándor, Gutmann Pál, Hufnagl Kálmán, Kern Pál, Klár Ferenc, Marosi Sándor, Rákosi László, Szalkai János, Turcsányi Vilmos, Wiener Artur, Wiener Imre, Konold Hugó. A szeptemberi javító vizsgálatra utasíttatott 9 tanuló, a vizsgálat ismétlésére utasíttatott 2 tanuló. Az ugyanakkor tartott görög kiegészítő érettségi vizsgálatot jeles eredménnyel tették le: Antos László, Pikler László, Razgha Andor, Rónai Sándor, Weisz István, jó eredménnyel: Csulák János, Füredi Pál, Grausz László, Kun Gyula, Müller Ferenc, megfeleltek még: Dénes Ferenc, Turcsányi Vilmos, Valkó Imre, nem felelt meg 1 tanuló.

XII.

Statisztikai kimutatás.

A tanulók száma: A rendes tanulók száma az iskolai év elején 840 volt, az iskolai év végén 734.

Az utóbbiak, tehát a vizsgálatot tett és osztályzatot nyert rendes tanulók osztályok szerint a következőképen oszlottak meg: I. A. 49, I. B. 54, II. A. 57, II. B. 62, III. A. 58, III. B. 62, IV. A 59, IV. B 58, V. A. 39, V. B, 47, VI. 62, VII. A. 41, VII. B 38, VIII. 48. Tizennégy osztályban 734 tanuló.

A tanulók vallása: Róm. kath.: 188, gör. kel.: 1, ref.: 34, ev.: 8, unit.: 2, izr.: 501. *Százalékban*: róm. kath.: 25·6%, gör. kel.: 0·1%, ref.: 4·6%, ev.: 1·1%, unit. 0·3% izr.: 68·3%.

A tanulók anyanyelve: Magyar 727:, német: 7, *Százalékban*: Magyar: 99%, német: 1%.

A tanulók nyelvismerete. Csak magyarul beszél: 456. Más nyelven is beszél 278. Az utóbbiak közül: németül 238, tótul: 22, oláhul 4, horvátul 7, szerbül 1, olaszul 3, angolul 8, franciául 16. *Százalékban*: Csak magyarul beszél: 62·1%, más nyelven is beszél: 37·9%. Az utóbbiak közül németül: 85·6%, tótul: 8·0%, oláhul 1·4%, horvátul 2·5%, szerbül 0·4%, olaszul 1·0%, angolul 2·8%, franciául 5·7%.

A tanulók születésének helye: Budapesti 416, vidéki 305, horvátországi 8, külföldi 5. *Százalékban*: Budapesti: 56·6%, vidéki: 41·4%, horvátországi 1·3%, külföldi 0·7%.

A tanulók szüleinek foglalkozása: Önálló gazda: 22, önálló iparos 82, önálló kereskedő 160, önálló értelmiség 51, közalkalmazott 110,

magánalkalmazott 249, egyéb 60. *Százalékban*: Önálló gazda 30%, önálló iparos 11·0%, önálló kereskedő 22·0%, önálló értelmiség 6·8%, közalkalmazott 15·0%, magánalkalmazott 34·0%, egyéb 8·2%.

A tanulók szüleinek lakóhelye: Budapesti 631, vidéki 98, horvátországi 4, külföldi 1. *Százalékban:* Budapesti 85·9%, vidéki 13·4%, horvátországi 0·5%, külföldi 0·2%.

A tanulók viselete: Jó 498, szabályszerű 226, kevésbbé szabályszerű 10. *Százalékban:* Jó 67·9%, szabályszerű 30·8%, kevésbbé szabályszerű 1·3%.

A tanulók előmenetele: Jeles rendű 16, jó 66, elégséges 363, bukott egy tárgyból 96, két tárgyból 86, több tárgyból 107. *Százalékban*: Jeles rendű 2·2%, jó 9·0%, elégséges 49·4%, bukott egy tárgyból 13·1%, két tárgyból 11·7%, több tárgyból 14·6%.

Az egy, két és több tárgyból bukott tanulók száma osztályonként: I. A. 18, I. B. 25, II. A. 27, II. B. 27, III. A. 25, III. B. 20, IV. A. 32, IV. B. 25, V. A. 17, V. B. 15, VI. 18, VII. A. 18, VII. B. 12, VIII. 10. Összesen 289 tanuló. *Százalékban*: I. A. 36·7%, I. B. 46·3%, II. A. 47·3%, II. B. 43·5%, III. A. 43·1%, III. B. 32·3%, IV. A. 54·2%, IV. B. 43·1%, V. A. 43·6%, V. B. 31·9%, VI. 29·0%, VII. A. 43·9%, VII. B. 31·6%, VIII. 20·8%. Átlag 39·4%.

A tanulók mulasztása: Az egész iskolai évben mulasztott tanítási órák száma: 16,954. Egy tanulóra átlag 23 mulasztott óra esik.

A magántanulók. Az év folyamán vizsgálatott tett 44 magántanuló. Osztályok szerint: I. A. 3, I. B. 2, II. A. 3, II. B. 3, III. A. 2, III. B. 7, IV. A. 1, IV. B. 2, V. A. —, V. B. 6, VI. 3, VII. A. 4, VII. B. 3, VIII. 5. — *Vallás szerint*: Róm. kath. 11, ref. 1, ág. ev. 4, izr. 28, *Százalékban:* róm. kath. 25%, ref. 2·3%. ág. ev. 9·1%, izr. 63·6%. *Megfelelt*: 20, nem felelt meg 24. *Százalékban:* megfelelt 45%, nem felelt meg 55%.

XIII.

Tájékoztató az 1920—21. iskolai évre.

A tanév elején a beirást szeptember 1., 2. és 3. napján tartjuk meg.

Volt tanítványaink szeptember 1-én iratkozhatnak be felsőbb osztályba. Ismétlő és más iskolából átlépő tanulók csak szeptember 2-án jelentkezhetnek.

Az I. osztályba beiratkozni kívánó tanulók augusztus 25-én és 26-án jelentkezhetnek születési anyakönyvi kivonattal, oltási bizonyítvánnyal, IV. oszt. népiskolai bizonyítványukkal és „kis könyv"-

ükkel. A felvételi vizsgálat, amelynek dija 12 K, a tankerületi kir. főigazgató úrtól kitüzendő napon lesz.

A javító vizsgálatokat az esetleges pótló és felvételi vizsgálatokkal együtt augusztus utolsó napjaiban tartjuk.

A gimnázium V. osztályába belépő tanuló szülője, ill. gyámja a beiratáskor köteles bejelenteni, hogy fia, ill. gyámoltja a görög nyelvet fogja-e tanulni vagy a görög nyelvet pótló tárgyakat.

Szeptember 3-ika után jelentkező tanulók késedelmük okát hitelesen igazolni tartoznak. Szeptember 15-ike után már csak főigazgatói engedély alapján lehet beiratkozni.

Oly tanuló, aki 1919—20. tanévi bizonyítványát, születési anyakönyvi kivonatát és utolsó oltási (ujraoltási) bizonyítványát nem hozza magával, be nem iratkozhatik.

Az első alkalommal beiratkozó tanuló szülője vagy gyámja kiséretében tartozik jelentkezni.

A beiratási dij 85 K. Az évi tandij 520 K. Tandijmentességet beiratkozás előtt kérni nem lehet.

TARTALOM.

	Lap.
I. Iskolánk multja	2
II. Dr. Zindl Béla † 1862—1919.	3
III. Dr. Csernel Jenő † 1887—1918.	5
IV. Dr. Marczell Mihály 1909—1918.	6
V. A szülő és a gyermek az iskola szempontjából	9
VI. Iskolánk az 1918/19. és 1919/20. tanévben	14
VII. A tanári testület működési köre	18
VIII. A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága	23
IX. Tananyag	24
X. A tanulók névsora	24
XI. Érettségi vizsgálatok	32
XII. Statisztikai kimutatás	33
XIII. Tájékoztató az 1920/21-ik iskolai évre	34

BETHLEN GÁBOR
IRODALMI ÉS NYOMDAI R.T.